

The background of the entire page is a dark, almost black, space filled with numerous thin, glowing lines. Most of these lines are a vibrant blue, creating a sense of movement and energy. In the lower-left quadrant, there are several thicker, more prominent lines in various colors, including yellow, orange, red, and green, which appear to be part of a larger, more complex structure or perhaps a different set of light trails. The overall effect is that of a dynamic, abstract digital or light-based environment.

fogue

**fokuslaisten manifesti
fuksinnumero 2005**

FOGUE

Sosiologien
Sosiaalityöläisten ja
Yhteiskuntapoliitikkojen ristisiitos

Täysin puolueellinen ja kaikesta riippuvainen sosiaalitieteilijöiden ainejärjestölehti (olemme Fokuksen suojeluksessa). Fogue ilmestyy säännöllisen satunnaisesti, muttei sen tekemisessä aiheutuneita seurauksia tai vahinkoja voida mitenkään etukäteen ennakoida. Fogueen journalistietiikka lähtee kuitenkin siitä, ettei lehden teossa vahingoiteta eläimiä millään tavoin.

Fogue vastaanottaa palautetta osoitteessa:
tesukynk@cc.jyu.fi

Päätoimittaja:
Teija Kynkäänniemi

Tämän numeron lehtitiimi:
Riinaliina Asikainen
Seela Jokelainen
Tiina Juujärvi
Minni Karttunen
Minna Kekäläinen
Heikki Kerkkänen
Mikko Laakkonen
Heli Parikka
Mikael Seppälä
Mona Särkelä
Juha Teräväinen
Juha Ylitalo

Kannen valokuva:
Taija Kynkäänniemi

Taitto:
Lehtipaja Kynkkäri & Kynkkäri
Taija Kynkäänniemi

Painos:
250 kpl

Paino:
Jyväskylän yliopistopaino

SISÄLMYS:

Päätoimittajalta
(Teija Kynkäänniemi)

Kadonneen puheenjohtajan sanat
(Heimo Laaksonen)

Neuvosta vaari ja vanha keino parempi kuin pussillinen uusia?
(Riinaliina Asikainen)

Inhimillisen eläimen jäljillä – myyttejä ja väittelyjä ihmisen kaltaisesta eläimestä
(Heikki Kerkkänen)

Kurkistus menneeseen
(Teija Kynkäänniemi)

Haaveena koti-isyys
(Juha Teräväinen)

Kim Il Sung ja minä
(Mikko Laakkonen)

Subjektivisia kokemuksia vaihdosta
(Seela Jokelainen)

Voisitko sä auttaa?
(Tiina Juujärvi)

Riinaliinan reseptinurkka
(Riinaliina Asikainen)

Opiskelijaelämän ei tarvitse olla pelkkää kirjojen lukemista!
(Teija Kynkäänniemi)

Pienoiskaupunkimme, Kortepohja
(Mona Särkelä)

Perunoita ja pinkkejä poroja – linja-autoreissaaja muistelee syksyistä Praha-excursiota
(Minna Kekäläinen)

Johdatus Pro gradu –tutkimusaiheen valintaan, SOSL20
(Juha Ylitalo)

Virheet ja väärät valinnat kuuluvat siihen...
(Heli Parikka)

Minne se fuksivuosi meni?
(Minni Karttunen)

Että ammattiliittoon pitäis?
(Heidi Matikainen)

Työpeikkoja taltuttamaan!
(Mikael Seppälä)

Yhteiskuntatieteelliset miesvoimistelijat –juliste, leikkaa talteen!

PÄÄTOIMITTAJALTA

If you tolerate this, then your Fogue will be next

Voi ei. Olipa heti alkuun sangen kekseliäs otsikko. Ihan lainattiin biisilyriikkaa ja nokkelasti lisättiin jonkinlainen Fokus-viittaus.

Mutta niin se vaan on. Päätoimittajanne eli minä en oikein hallitse possunpunaista elämäniloa verbaalisesti, enkä näin kirjoitetussakaan muodossa. En nyt vain osaa suitsuttaa siitä miten ihanan mahtavan upea tämä lehti on, miten kivaa sitä on ollut tehdä, miten fantastista on olla opiskelija ja tuleva menestyjä, miten opiskelijan arki on ”elämän parasta aikaa” ja niin edelleen. Ehkä se jollekin voi ollakin, luulen että useimmille kuitenkin vuoristoratailua epävarmuuden, uteliaisuuden ja ailahtelevuuden retkimaastossa.

Käsissäanne on kuitenkin nyt painotuore Fogue. Se on kasattu ajoittaisten hampaiden kiristelyjen ja hikipisaroiden siivittämänä. Ehkä monet asiat olisi voinut tehdä paremmin, ehkä sisältö on liian sillisalaattimainen, ehkä ulkoasu voisi olla svengaavampi ja ehkä tästä nyt jäi puuttumaan jotakin *todella oleellista*. Luultavasti enemmän on pohdittu jutun aiheita, ideoitu kavereiden kanssa ”mikä olis jännää” ja valitettu vanhojen numeroiden mitänsanomattomuutta kuin työstetty varsinaista lehteä. Siitä huolimatta olen ylpeä tästä hengentuotteestamme tältä keväältä kuin omasta kuvitteellisesta lapsestani. Saatiinpahan kuitenkin tehtyä! Fokuslaisten kynät olivat mielestäni tämän numeron osalta hyvinkin terävässä kunnossa, kiitos tyypit osallistumisesta.

Nyt kun tämä lukuvuosi on pulkassa: tentit suoritettu, seminaarit istuttu ja luennot kuunneltu, on ehkä paikallaan miettiä kuluneen vuoden saldoa. Tänä jostain syystä mieleeni tuli se, miksi elämänkoulusta ei saa opintoviikkoja. Nyt juuri päättyneen lukuvuoden aikana ainakin minä kävin paljon isompia asioita elämässäni läpi kuin sosiaalitieteiden metodeja tai Durkheimin klassikkososiologiaa. Järeä ja järjestelmällinen yhteiskuntateoria hyökkää arkeeni silloin tällöin puun takaa, siispä olen havainnut opiskelujen suhteen varsinaisen ”mitä hyötyä tästä on” -pohtimisen totaalisen turhaksi. Opiskeluista ei välttämättä ole akuuttia apua jokapäiväisiin ongelmiin, eikä se kai mitään haittaa; mahdolliset oivallukset kytävät hiljaisella liekillä pitkään alitajunnassa.

Tänä vuonna opintoviikkoja tuli tarpeeksi rekisteriin, mutta tapahtui myös paljon muuta. Opi elämää -opintokokonaisuus eteni myös vähintään approbaturin verran: jouduin kokemaan sen miten masentavaa on sairastaa liian monta viikkoa, heräsin ainejärjestötoimintaan (”eihän nää tyypit ookaan sellasia oksettavia oman edun tavottelijoita ja wannabe-päsmäroijiiä” – on lohdullista huomata olevansa väärässä!), otin sen riskin että rakastuin sosiologiin, olin monta kertaa hypnoosimaisessa nousuhumalassa, opin ymmärtämään joten kuten miten yliopisto organisaationa toimii, mitä vaikutusmahdollisuuksia ja -kanavia oman olonsa kehittämiseksi on, ja niin – irkkasin #fokuksessa varmasti Raamatullisen verran tekstiä. Ja jotain muutakin, mikä liikautti tuolla jossain jotakin pysyvästi. Paljon jää mieleen asioita, tapahtumia ja ihmisiä, joista ei haluaisi päästää irti. Ei ainakaan ihan vielä.

Pääsinpähän puhumaan itsestäni, hähää. Sekin jotenkin niin tyypillistä yhteiskuntatieteilijälle, ilmoittaudun ikijäseneksi epätoivoisten reflektioijien terapiakerhoon. Sokean suorittamisen erätuoilla kannattaa kuitenkin ehkä pysähtyä välillä ja tuumailla asioita joilla oikeasti on väliä. Ehkä tämä on tapani sanoa teille tervetuloa Jyväskylään, fuksit. Ja kehäraakitkin heippa vaan. Ei paniikkia opintojen suhteen, vanha klisee toimii - asioilla on tapana järjestyä. Tämä oli hyvä vuosi, eikä seuraavakaan ole välttämättä yhtään sen huonompi.

Trallalaa, raatitaa – oikeastihan huomaa olevani tällä hetkellä Servon Maran hengessä ”hyvien feelisten” vallassa. Talven jäljiltä arka nahka paloi tänään ensimmäistä kertaa kesäaurion paahteessa, jätski maistui hyvältä, eikä pussikaljakaan ollut menettänyt ikuista lumoavuuttaan. Ja sen yhden silmät olivat nekin ihan kivat.

Hikistä kesää toverit, tehkää seuraavasta Foguesta tätä parempi!

Teija Kynkäänniemi
aka jokanainen / jokkiz



KADONNEEN PUHEENJOHTAJAN SANAT

Olin jo nukkumassa eräänä keväisenä maanantai-iltana, kun sain puhelun. Se oli Fokuksen puheenjohtaja Mikko Laakkonen. Hän oli jälleen humalassa. Kuten kaikki päihteiden sekakäyttäjät, MikkoL ei ollut erityisen selväsanainen. Tavanomaisen oksentelun ja mölyn seasta onnistuin erottamaan: ”F o g u e ... p j : n p a l s t a ... d e a d l i n e ... h u o m e n n a ...”. Tämän jälkeen puhelu katkesi, Mikkoa ei ole nähty tuon illan jälkeen. Tiesin kuitenkin heti mitä tehdä! Minun, Heimo Laaksosen, olisi otettava vastuulleni yleensä puheenjohtajalle kuuluvan palstan kirjoittaminen Fogue-lehteen. Olenhan sentään puheenjohtajan erityisneuvonantaja ja oikea käsi. Joskus tuntuu, että olemme lähes yksi ja sama henkilö. Vuosien mittaan olen joutunut tekemään kaikkea pj:n puolesta aina ulkomaalaisten arvovieraiden kestittämisestä luiden murskaamiseen asti. Eiköhän tämänkin nyt pitäisi onnistua.

Koska toimin puheenjohtajan äänenä tässä kirjoituksessa, täytyisi minun kai yrittää ajatella hänen tavallaan. Mikä liikkuu Mikon päässä? Raha ja valta luonnollisesti, mutta onko mitään sellaista, mistä olisi hyötyä tässä ja nyt? Tietenkin myös Fokus vie tilaa Mikon surullisen tunnetusti rajatusta aivokapasiteetista! Voisin siis sanoa pari sanaa ainejärjestöstämme. Jos se ei siis ole vielä tullut selväksi, Fokus on sosiaalityön, yhteiskuntapolitiikan ja sosiologian ainejärjestö. Tiedän mitä nyt ajattelet! ”Eikö se sosiologia kaatunut Euroopassa jo 15 vuotta sitten?” Se oli *sosialismi*, ei sosiologia. Siinä on hiuksenhieno ero, toinen on tuotantovälineiden yksityisen omistuksen hylkäävä aate, toinen on huuhaatie. (Toisaalta sosiologia sentään on tiedettä, jotakin mitä ei voida aidosti sanoa kahdesta muusta ainejärjestömme aineesta.)

Viime vuonna Fokus teki hauskan opiskelijamatkan Baltian maiden ja Puolan läpi Prahaan. Itä-Eurooppa on, jo edellä mainitun 50 vuoden reaaliosialismin kauden jälkeen, mitä erinomaisin matkakohde rutiköyhälle opiskelijalle. Hinnat ovat Euroopan integraation myötä nousussa myös sielläpäin, mutta vielä toistaiseksi myös tyhjätaskut voivat jättää tippiä, jota ei tarvitse hävetä. Itä-Euroopan kaupungit ovat täynnä kauniita uudelleen kunnostettuja linnoja, vanhoja rakennuksia ja aivan todella mukavia ihmisiä. Ikävä kyllä en päässyt nauttimaan tästä kaikesta täysillä, sillä jouduin matkustamaan pummillia matkatavarasäiliössä...

Yliopistomaailmaa voisi helposti kuvitella avoimien ihmisten yhteisöksi. No, sitä se ei kyllä ole. Henkilökunta ja laitoksen tutkijat tulevat kerran vuodessa ulos kammioistaan ja yleensä ovat unohtaneet suomen kielen lähes täysin. Akateeminen sanasto on korvannut normaalin puheen 99 prosenttisesti ja kosketus todellisuuteen on kadonnut 110 prosenttisesti. Ainejärjestömme on onneksi pitkällisten tutkimusten jälkeen oppinut käsittelemään henkilökuntamme jäseniä. Esimerkiksi jos heittää ilmaan vaikka Max Weberin nimen, professori X hyökkää taatusti heti paikalle. Nurkkaan ahdistettuna tämä akateeminen eläin kykenee alkeelliseen kommunikointiin myös tavallisten ihmisten kanssa.

Fokus pyrkii siis ajamaan opiskelijan etua silloin, kun yliopisto-*systeemi* yrittää vedättää tai kieltäytyä kuuntelemasta mitä yksittäisellä opiskelijalla on sanottavanaan. Yksi merkittävimpiä syitä ottaa osaa ainejärjestön toimintaan täytyy olla sen sosiaalinen puoli. Sosiaalinen pääoma on tämän päivän kestoosuus yhteiskuntatieteissä ja sen kartuttaminen onnistuu helposti, kun lähtee mukaan toimintaan. Puheenjohtajammekin oli asunut kadulla kolme vuotta, ennen kuin Fokus pelasti hänet ja palautti luottamuksen ihmisiin. Jyväskylä on sykkivä metropoli, johon yksinäisen ihmisen on helppo hukkuu. Me pidämme parhaamme mukaan huolen siitä, että uudet opiskelijat tuntevat olonsa kotoisaksi from day one!

Olenko nyt selviytynyt minulle annetusta tehtävästä? Olenko kirjoittanut tämän ”pj:n palstan” yhtä hyvin kuin itse pj. Luultavasti paremminkin. Oikea puheenjohtajamme ei ole vielä täysin sisäistänyt kaikkia aakkosia, O- ka Q-kirjaimet tuppaaavat vieläkin mennä sekaisin... Mutta jos MikkoL joskus vielä löydetään, olen varma että hän haluaa toivottaa kaikki uudet fuksit tervetulleeksi yliopistoomme ja Fokukseen lisäämään sosiaalista pääomaansa. Palataan asiaan syksyllä!

Heimo Laaksonen

Kirjoittaja on Fokuksen puheenjohtajan erityisavustaja ja erittäin salaperäinen mies



NEUVOSTA VAARI JA VANHA KEINO PAREMPI KUIN PUSSILLINEN UUSIA?

Vai miten se menikään? Käytöksen kultaisessa kirjassa vuodelta 1954 uusia yliopisto-opiskelijoita ohjastetaan asiaankuuluvalla tavalla:

Opiskeleva nuoriso

Jokainen oppilas tuo tullessaan jotakin uutta sen laitoksen seinien sisälle, jossa hänen on määrä valmistua elämänuralleen. Vaikka käytöstävät nykyään ovat vapaampia ja 'demokraattisempia' kuin ennen, ei demokratian ihannetta suinkaan ole samastettava 'tapojen puutteeseen'. Yhä vieläkin on opiskelijan suhtauduttava kunnioittavasti siihen laitokseen, joka edustaa pyyteettömän totuuden etsintää. Samalla tavoin kunnioittavasti hän myöskin suhtautuu laitoksen edustajiin: yliopiston opettajiin.

Toistettakoon tässä yhteydessä vielä kerran lyhyt opiskelijan käytöksen muistio, vaikka se tosin sisältää asioita, joista siellä täällä aikaisemmissa yhteyksissä on puhuttu:

Opiskelija pitää vakavaa ja huolellista suhtautumista omaan työhönsä osana laitosta kohtaan tuntemastaan kunnioituksesta. Astuessaan yliopiston suojiin hän riisuu päällysvaatteet yltään, eikä liikuskele yliopiston suojissa päällysvaatteet yllään. Naisylioppilaat ottavat myöskin hattunsa päästään. Opiskelija tervehtii kaikkia niitä opettajia, joiden kanssa hän tavalla tai toisella on joutunut tekemisiin. Hän ei tervehdi ketään käsi huolettomasti housuntaskussa eikä tupakka hampaissa esim. kahvilan puolella, jossa hänellä on oikeus polttaa. Hän ei ensiksi ojenna kättään professorille, jonka luo hän saapuu. Kumarrettuaan hän odottaa professorin kädenojennusta. Hän ei omin luvun vedä savukekoteloaan esille professorin kanssa keskustellessaan, kaikkein vähimmin hän lupaa kysymättä ryhtyy polttamaan. Opiskelija ei istuen keskustele työpöytänsä ääressä opettajansa kanssa, vaan nousee ja jää seisten puhumaan, kunnes opettaja kehottaa häntä istumaan. Sama koskee myös naisopiskelijoita.

Vielä senkin jälkeen kun opiskelija ei enää ole keltanokka, vaan on jo sivuuttanut tutkintojen ensimmäiset vaiheet ja on – niin kuin eräs huumorintajuinen äiti sanoi lääketieteen kandidaatiksi valmistuneesta pojastaan – 'viisaimmillaan', hän noudattaa samaa kunnioittavaa suhtautumista niin opettajiin kuin sitä yleisöä kohtaan, jonka kanssa hän joutuu kosketukseen.

Akateemisen nuorison itsetuntoa ja omahyväisyyttä on joskus moitittu. Totta on, että jokaisen on vuorollaan saatava nuorekkaan riehakkaassa innossaan nostaa nokkaansa tietojensa ja ylenpalttisen viisautensa hurmassa. Sellainen karisee luonnostaan ajan mittaan pois. Mutta toisaalta on juuri akateemisen nuorison käytöksellään osoitettava, että oppimisen ja tietämisen etuoikeus velvoittaa ja että opiskelu on – tai että sen ainakin pitäisi olla – myös tie luonteenkasvatukseen ja sisäiseen kehittymiseen, joka ulkonaisesti ilmenee tahdikkuutena ja kunnioituksena myös vähemmän tietäviä kohtaan.

Lähteen äärelle löysi jo useamman vuoden yhteiskuntapolitiikan parissa ahertanut **Riinaliina Asikainen**, joka halusi jutun välityksellä lähettää mitä parhaimmat terveisensä juuri valituille uusille yhteiskuntatieteiden ylioppilaille. Onnea matkaan, te "keltanokat".

INHIMILLISEN ELÄIMEN JÄLJILLÄ

- MYYTEJÄ JA VÄITTELYJÄ IHMISEN KALTAISESTA ELÄIMESTÄ

Karhu ajaa polkupyörää sirkuksessa, lehti kirjoittaa koirasta joka soitti puhelimella, mainoksessa simpanssi ajaa autoa - eläin ihmisten hommissa on viihdyttävä ilmiö, joka läpäisee koko arjen mediakuvaston. Kun eläimestä tehdään mainoksessa ihmisenkaltainen, mainos muistetaan ja siitä puhutaan: sympatia- ja samaistumisefekti on voimakas. Eläimen sisällään pitämä sympatiavoima näkyy myös piirretyissä eläinsaduissa, joista lapset tutkimusten mukaan pitävät enemmän kuin "oikeasti kuvatuista" saduista, joissa ihmiset näyttävät.

Eläinten ihmisenkaltaistaminen eli antropomorfismi ei ole ainoastaan moderni ilmiö ja viestinnän tehokeino. Eläimissä on kautta aikojen haluttu nähdä inhimillisiä piirteitä, mikä näkyy hyvin ihmisen traditioissa. Esimerkiksi pohjoisilla leveysasteilla monet kansat ovat kuvitelleet karhun kantaisäkseen, jonka kunniaksi järjestettiin erilaisia palvontamenoja, jotka säilyivät Vienan karjalaisilla vielä 1900-luvun alkuun (Vinokurova 1999). Suomessa karhua on aikoinaan pidetty älykkäänä ja sielukkaana olentona, joka osaa laskea ainakin yhdeksään ja ymmärtää ihmisen puhetta (Karhuseura 2005).

Myös omana aikanamme törmäämme usein tarinoin ja käsityksiin, joissa eläimet ovat tehneet hämmästyttävän inhimillisiä tekoja. Sosiaalieteilijöilläkin yksi suosituimmista kahvipöytäkeskustelujen aiheista on rajanveto ihmisten ja eläinten välillä sekä sen hahmottaminen, millaiseksi olioksi eläin on eri aikoina paikannettu.

Ymmärtävä ja empaattinen eläin

Kun Rene Descartes jakoi todellisuuden vapaaseen henkeen ja ulottuvaiseen aineeseen, hänen mielestään vain ihmisillä oli vapaa henki. Ulottuvalaisen aineen piiriin kuuluvat eläimet olivat vain monimutkaisia koneita, joilla ei ole varsinaista itsetietoisuutta.

Moderni etologia on hylännyt tämän mekanisoivan eläinkäsityksen: nykytietämyksen mukaan ihmisellä ei ole olemassa mitään ominaisuutta, jota ei jossain muodossa olisi idullaan jo eläimessä (Portin 2003). Esimerkiksi simpanssilauomien välillä on kulttuurieroja ja toisistaan poikkeavia esinekulttuureja, mikäli kulttuuri ymmärretään

käyttäytymispiirteiden välittymiseksi laumassa tapahtuvan oppimisen tai opetuksen kautta.

Simpanssien tiedetään myös jokseenkin varmasti olevan tietoisia omasta kuolevaisuudestaan ja näin ollen myös omasta minuudestaan. Niiden on luonnonoloissa havaittu surevan lähiomaisensa kuolemaa. Monilla nisäkäslajeilla, lähinnä apinoilla, on havaittu myös toimintaa, jonka logiikka on yleensä yhdistetty vain ihmisiin. Hiljattain eläkkeelle jääneen eläintieteen dosentti Jussi Viitalan mukaan muun muassa toisten huomioonottaminen, kaipaaminen, huumori, reilun pelin sääntöjen kunnioittaminen ja sääntöjen rikkomisesta suuttuminen on apinalajeilla enemmän tai vähemmän yleistä. Tunne-elämän suhteen eläimen ja ihmisen ero olisi siis ennemminkin aste- kuin laatuero (Viitala 2005).

Vaikka eläimillä on siis havaittu huumorintajunkin alkeita, ne eivät edelleenkään naura "suomalainen, ruotsalainen ja norjalainen" -vitseille, jotka toimiakseen vaativat kulttuurisymbolien sisäistämistä, mahdottomien tapahtumien kuvittelemista sekä totunnaisten merkitysten ilmaisemista ironisessa, parodisessa tai camp-henkisessä mielessä. Eläimillä ei myöskään olla huomattu tietojen ja taitojen systemaattista ja kasautuvaa keräämistä ja aktiivista siirtämistä seuraaville sukupolville (Portin 2003): Siinä missä ihminen on biologisessa mielessä salamannopeasti keksinyt valtamerimatkaamisen, lääketieteen ja populaarikulttuurin, simpanssit ovat tyytyneet suurin piirtein samanlaiseen elämään kuin jo tuhansia vuosia sitten.

Eläin ihmisenä

Kuten alkuperäiskansojen keskuudessa, myös oman aikamme ihmisten keskellä monet haluavat silti nähdä eläimen monipuolisempaa olentona, joka ymmärtää ihmisten luomaa kulttuuriobjektien maailmaa. Kyse ei ole pelkästään säännöllisesti tavattavista lemmikkiharrastajista, joista kukin haluaa nähdä omassa kissassaan tai koirassaan arkipäivän sattumusten seurauksena Mensa-ainesta.

Monet tapaukset ovat edenneet vakavasti otettaviksi tieteen ihmestarinoiksi, joita on pitänyt yllä ihmisen loputon halu todistaa mahdolliseksi se, mitä pidetään mahdottomana.

1900-luvun alusta tunnetaan maailmankuulu Hans-niminen hevonen, jonka omistaja Wilhelm von Osten opetti tälle matematiikkaa. Hans osasi laskea jopa luvuista juuria kaviota kopsuttamalla. Epäilysten herättyä asetettu 13-henkinen asiantuntijaryhmäkään ei löytänyt Hansista mitään epäilyttävää.

Hansin salaisuus alkoi selvitä kun psykologi Oskar Pfungst järjesti kokeen, jossa kysyjä ei tiennyt vastausta. Tällöin ei myöskään Hans tiennyt. Tämän jälkeen tehtiin koe, jossa Hans ei nähnyt vastausta tietävää kysyjää, jolloin vastaukset menivät myös väärin.

Jatkotutkimusten myötä kävi ilmi, että "tietäessään" vastauksen Hans lopetti koputuksen oikeaan aikaan kysyjän tekemien vartalonliikkeiden perusteella, joita kysyjä itse ei edes huomannut. Hyväntahtoinen von Osten luuli opettaneensa rakkaan hevonsensa matikkaneroksi, vaikka todellisuudessa humma vain seurasi von Ostenin innokkaita reaktioita. (Carroll 2003)

Viimeaikainen kuuluisuus on ollut gorillanaaras Koko, jonka kommunikaatiokykyä pidettiin pitkään itsestäänselvyytenä. Ajan hengen mukaisesti Kokon ympärille on rakentunut laajamuotoinen bisnes, joka koostuu muun muassa Kokon tekemistä maalauksista, Koko-videoista, hänen ääntelyään sisältävistä cd-levyistä ja Koko-leluista (<http://www.koko.org>).

Koko on tullut erityisesti tunnetuksi siitä, että hänen on väitetty olevan poikkeuksellisen älykäs sekä kykenevä normaaliin kommunikaatioon viittomakielellä. Kokon väitetään ymmärtävän 2000 puhuttua englannin kielen sanaa ja 1000 amerikkalaisen viittomakielen viittomaa (Javanainen 2004). Kokon väitettiin saavuttavan älykkyystestissä

98 pistettä ihmisen keskiarvon ollessa 100, jolloin tämä voisi periaatteessa selvittää suomalaisesta lukiosta. Helsingin Yliopiston tietotekniikkaosaston pääsuunnittelija Markku Javanainen kirjoittaa kuitenkin Tieteessä tapahtuu -lehdessä 5/2004, että Kokoa



Eläinten esittäminen totunnaisesti ihmisille kuuluvissa rooleissa sisältää humoristisen elementin, joka herättää myös empaattisia tuntemuksia. Koko-gorillan markkina-arvo on osattu hyödyntää tehokkaasti kirjojen, videojen, levyjen ja Kokon tekemien maalauksin.

testattiin lasten asteikolla, mikä tuottaa liian optimistisen kuvan yli 30-vuotiaan gorillan älykkyudesta. Lisäksi gorilla saavuttaa lajinsa mukaisen "aikuisiän" huomattavasti nuorempana kuin ihminen, noin 65 kuukauden iässä. Aikuisten asteikolla Kokon älykkyysosamäärä olisi ollut parhaimmillaan n. 29, mikä nykyterminologian mukaan olisi ominaista "vaikean älyllisen kehitysvamman" omaavalle. Kaiken lisäksi kaikki raportoidut testit olivat Kokon huoltajan Francine Pattersonin ja tämän lähipiirin tekemiä, eikä muilla tahoilla ollut mahdollisuutta seurata niiden tekemistä tai toistaa niitä. (Javanainen 2004)

Marian Belsackin mukaan myös Kokon kommunikaatiokykyyn tulisi suhtautua

kriittisesti, koska sitä vaivaa sama testiolosuhteiden salaisuus kuin älykkyydestien. Muut eivät ole voineet seurata kun Koko on viitonut paljon julkisuuttakin saaneita ilmaisujaan: välittäjänä on aina ollut Patterson, jonka rooli kokon ilmaisujen selventäjänä ja tulkitsijana on Belsackin et al mukaan liian voimakas. Eräässä AOL:n keskustelukanavan kautta lähetetyssä suorassa keskustelussa kuka tahansa sai kysellä kysymyksiä Kokolta, jolloin Pattersonin rooli selventäjänä korostui entisestään mm. seuraavanlaisesti:

AOL: *SickboyRE asks: Koko, have you taught other gorillas sign language, on your own?*

PENNY: *That's a good question. Have you taught other gorillas to sign?*

KOKO: *Myself lip.*

PENNY: *She taught herself. That's really true, too. That's very good and I think what part of that answer might be, is that she's taught us. In other words, 'myself lip' was her answer and 'lip' is her word for woman. So 'herself' has taught 'lips', perhaps. So there are a couple of interpretations there. (Belsack et al. 1999)*

Myöskään Hans-hevosesta tuttua efektiä ei ole suljettu pois, etenkin Pattersonin ollessa ilmeisen herkkä tulkitsemaan pienetkin Kokon eleet ihmisen kieleksi.

Lopuksi

Eläinten käyttäminen ihmisenkaltaisena toimijana on tehokas ja empatiaa herättävä tehokeino populaarikulttuurissa, kansantarinoissa sekä mainonnassa. Yllättävien toimijoiden käyttäminen yllättävissä ympäristöissä tuo mukanaan toimivan humoristisen efektin, joka sisältää empaattisia elementtejä.

Samalla käydään myös vakavia rajanvetoja sen suhteen, mihin kohtaan inhimillisyyden asteikolla eläin asettuu. Tässä suhteessa ihmisen ja eläimen väliset erot ovat enemmän aste- kuin laatueroja: Ihmisellä ei ole mitään piirrettä, jota ei olisi idullaan jo eläimessä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että täysin erilaisessa symboliuniversumissa syntyneet, kasvaneet ja toimivat eläimet kykenisivät hallitsemaan taitoja, jotka ovat ihmisen kulttuurin tuotetta. Eläinten älykkyyden mittaaminen ihmisen älykkyydesteillä kertoo enemmän testeistä tekevästä ihmisestä kuin testattavasta eläimestä.

Viitteet:

Belsack, Marian; De Gryse, Peter; Spincemaille, Vincent; Vandelanotte, Lieven: *Language competence in NHPs. An assessment of the field in the light of a 'universal grammar'* <http://www.angelfire.com/SC2/nhplanguage/ftpaper.html>.

Carroll, Robert Todd: *The Clever Hans phenomenon*. <http://skepdic.com/cleverhans.html>.

Javanainen, Markku: "'Gorillan älykkyydosamäärä 70-95' -tieteellinen myytti" Tieteessä tapahtuu 5/2004.

Karhuseura: *Kulttuurikarhut - karhu, metsäihminen*. <http://www.karhuseura.net/antroponallet.htm>.

Portin, Petter: *Missä kulkee ihmisen ja eläimen välinen raja?* Helsingin Sanomat/vieraskynä 27.7.2003.

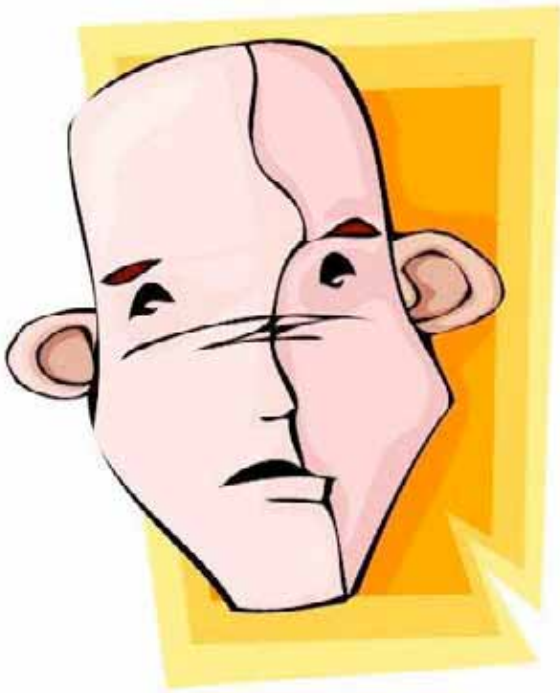
Viitala, Jussi: *Kuinka paljon geenit määrittävät käyttäytymistä?* Jussi Viitala Anna Vuorisen vieraana Radio Peilissä 20.4.2005.

Vinokurova, Irina: *Karhunpalvonta vepsäläisillä*. Carelia 10/1999 (<http://onego.ru/win/pages/carelia/1999-10/129.html>).



Heikki Kerkkänen

KURKKISTUS MENNEESEEN?



Historian siivet havisevat (ja ehkä myös vapisevat): terveisiä siis vanhoista Fogueista! Myös aikaisemmin on ainejärjestömme riveistä löytynyt journalistista innokkuutta. Nämä jutunpätkät löytyivät 1980-luvun numeroista. Tietyt irvailut ja vastakkainasettelut eivät näytä vanhenevan koskaan.

"Sosiologia on pahimman luokan huiputusta, surkea ansa, johon onneksi vain kaikkein mielikuvituksettomimmat tomppelit kompastuvat. Se on läpikotaisin syövä (korrelaatioiden ja muiden vibraattoreiden) saastuttamaa. Se on juoruilua ja selän takana supsettua, hitaasti valuvaa oksennusta. Mennään toreille ja turuille urkkimaan ja kurkkimaan mitä ihmiset sattumalta touhuavat, täytetään paperinivaskat jollain mönjällä ja sitten väännetään käyrää. Pahinta on, että kaikesta tästä roskasta ollaan vielä innoissaan. Niin innoissaan, että hukataan koko elämä mokomaan sotkuun, koko aivotointi pilataan saattamalla aivoitusten

radat automaattiseen sosiologiseen metkuiluun. Niihin aikoihin kun maailma rupesi oikein hiki hatussa kaivamaan omaa hautaansa, se synnytti myös uuden sekasikiönsä, sosiologian. Siitä lähtien sosiologia on palvellut siittäjäsynnyttäjäänsä kunnioitettavalla tarmolla jakaantuneena keskenään verisesti kiisteleviin kuppikuntiin, mutta päämäärä on aina ollut selvä: Hauta on saatava valmiiksi, jotta sinne voisi kaatua muovinen hymy suupielissä."

Helsinkiläinen kolmatta vuotta sosiologiaa poteva riviopiskelija eräässä vähemmän merkittävässä opiskelijalehdessä.

NAISEN MODAALIOLOGIIKKA

Veli Salonen

- 1) Ota miehen sanomasta negaatio, niin saat totuuden.
- 2) Jos mies ja nainen ovat samaa mieltä, niin nainen on oikeassa.
- 3) Jos kaksi naista on eri mieltä ja paikalle saapuu mies, joka on kummankin kanssa eri mieltä, ovat naiset oikeassa.

(täydennys: "Älä väittele naisen kanssa – kun odotat tarpeeksi kauan, hän tekee sen kyllä itse". - Humphrey Bogart).



Jutut keräsi Teija Kynkäänniemi.

HAAVEENA KOTI-ISYYS

Tarkoitukseni on jututtaa vanhaa Fokus-aktiivia tämän tulevaisuudensuunnitelmista. Tapaan Jupeteran täpötäydessä kirjaston kahvilassa. Olen tapani mukaan myöhässä, mutta haastateltavani istuu kärsivällisen oloisena vesilasi edessään tenttikirjaa selailleen.



Terve vaan Juha, anteeksi että olen myöhässä. Kirjaston kahvila taitaa olla suosittu paikka, en meinannut huomata sinua tässä tungoksessa.

Joo, paras puoli tässä on se, että aina tapaat tuttuja, joille voit valittaa innottomuutta lukea tenttiin tai ettet ole koko päivänä saanut aikaiseksi mitään hyödyllistä tai järkevää. Kirjaston interiööri ei muuten kyllä ole suosikkejani: joskus keltainen väri tekee hulluksi. Kirjaston keltaiseen lukukoppiin on tunnetusti moni opiskelija hajonnut! Silti täältä löytää itsensä päivä toisensa jälkeen tuskailemasta. Vesi maksaa muuten 10 senttiä, jos et osta samalla mitään.

Vai niin. Nyt ei kuitenkaan puhuta tenttiin lukemisesta, vaan toisesta opiskelijan vakioaiheesta – tulevaisuudesta. Huhujen mukaan suunnittelet koti-isän uraa. Pitääkö paikkansa?

Kyllä vain, olen viime aikoina pohtinut asiaa paljonkin ja vakuuttunut, että se on mun juttu!

Lastenhoito kiinnostaa enemmän kuin työelämä?

Olen ajatellut niin, että annan naisen hoitaa uralla etenemisen ja keskityn itse lasten hoitoon ja kodin kunnostamiseen.

Aiot kuitenkin valmistua yliopistolta?

Joo, kandin paperit on jo melkein taskussa, enkä ala kyllä lastentekohommiin ennen kuin olen maisteri. Pelkään, että jaloissa pyörivät

paskasuut vie totaalisesti ajatukset pois gradusta. Enkä halua jättää valmistumista roikkumaan.

Ihailtavaa rationaalisuutta.

Nojoo, ainahan suunnitelmat on tehty muutettaviksi. Eikä toisaalta ole lasten äitiäkään katsottuna vielä, joten tässä nyt ehkä vähän kiirehditään asioiden edelle.

Mistä tämä koko hehkutus koti-isyydestä, mikä siinä kiinnostaa?

Tää ei todella ole mitään huumoria tää suunnitelma. Kyllä minusta on tärkeitä uhrata omaa aikaansa lasten kasvatukseen. Oikeastaan on vaikea keksiä tärkeitä asioita elämässä. Jotenkin viehättää ajatus siitä, että kun vaimo lähtee aamulla painamaan duunia ja hankkimaan leipää pöytään, voin jäädä pikkuisten kanssa kotiin tekemään kaikkia kivoja juttuja, mitä muuten ei aikuisiällä tulisi tehtyä. Voi ihmetellä maailmaa kiireettömästi, kierrellä kaikkia ihme mestoja ja sadepäivänä jäädä kotiin vaikka muovailemaan tai piirtämään vesiväreillä. Ajatus kiehtoo mua todella!

On arvokasta oppia tuntemaan lapsensa ja antaa heille hyvä ja turvallinen lapsuus.

”Hyvä ja turvallinen”.. hehheh. Nojoo, kyllä mä parhaani aion yrittää. En säästele rakkautta enkä huolenpitoa, mutta aion olla kuitenkin vaativa ja määrätietoinen kasvattaja. Heh, oon tainnu miettiä tän jutun aika pitkälle. Pitää ehkä lukea vielä jotain hyvän kasvattajan käsikirjaa.

Entä siinä vaiheessa kun elämä pyörii v a i p a n v a i h d o n j a oksennuksensiivoamisen ympärillä, kyllästyit ja annat jonkun muun hoitaa hommat?

Ei suinkaan, en ajattele että lasten kanssa kotona olisi pelkkää juhlaa ja kiva ja halia. On tässä sen verran eletty, että ymmärtää jo jotain elämästä: ei aina ole kiva, eikä vaikeuksien edessä pidä luovuttaa. Never give up -motto pätee varmaan erityisesti lasten kasvatuksessa.





**Etkö näe koti-
isyysessä mitään
varjopuolia, eikö
se ole ainakin
v ä h ä n
e p ä m i e h e k ä s
uravalinta?**

Nojaa, joidenkin mielestä saattaa olla epäilyttävää hääriä kotona essu yllä leipomassa pullaa.

Minusta ei. Luulen, että hiekkalaatikkoporukkaankin sopii, vaikka olisikin mies. Lisäksi valitetaan, että kotitöistä ei saa kiitosta eikä sitä tunnusteta yhteiskunnallisesti arvokkaaksi työksi, koska siitä ei makseta palkkaa. Tämä on kyllä ihan väärin, ja ehkä onkin paikallaan yrittää hankkia tunnustusta kotona tehtävälle arkiselle työlle, joka useimmin kieltämättä taitaa langeta naisten harteille.

Tuo on kyllä epäkohta.

En ymmärrä sellaista sukupuolijaottelua, että naisen on luontevampaa olla kotona ja miehen ansiotyössä. Saattaa olla, että ihmetteleviä katseitakin tulee. Ei välttämättä ole ihan helppoa löytää sellaista naistakaan, joka innostuisi tästä visioinnistani.

Joko muuten lasten äiti on katsottuna?

No ei tosiaan, oon vasta 24-vuotias, joten ei syytä hoppuiluun! Ei sitä välttämättä ainakaan pariin vuoteen haluakaan sitoutua. Enkä ole varma löytyykö täältä Jyväskylästä sopivaa naista ensinkään. Kyllä tulevan vaimon on oltava vaikka juristi tai lääkäri, joka tuo

suunnitelmallisuutta ja tasapainoa, tiettyä jämakkyyttä, meidän suhteeseen. Ja sellaista näkökulmaa, että kaikki ei ole lopulta ihan kontingenttia. Mulle on ominaista tää yhteiskuntatieteilijälle tyypillinen toisaalta-toisaalta ajattelu, joka kyllä k a i p a a vastinparikseen tervettä järkeä, heh.



Tossa suhteessa Jyväskylän yliopistossa on kyllä pieni puute, vaikka onkin iso oppilaitos. Oikis ja lääkis puuttuu.

Pidän todella tästä kaupungista ja etenkin yliopistosta! Homma vaan on se, että oon päättänyt hommata lääkärin tai lakinaisen. Eri asia on sitten se, miten tuossa onnistun. Diplomi-insinöörienkin puutetta täällä valitetaan, mutta itse en sellaista kaipaa! Tai enpä tiedä, kai ne insinööritkin on kovan pintansa alla inhimillisiä olentoja, ainakin jotkut?

Eiköhän niilläkin ole tunteet. Oisko sulla loppuun vielä jotain oleellista sanottavaa, terveisiä muille tulevaisuuttaan pohtiville opiskelijoille?

Toiset haaveilee ärtseistä autoista tai isosta kämpästä, mulla on vähän eri haaveet. Toivottavasti minusta tulee hyvä isä, sitten joskus. Ei kai muuta. Yleisesti voisin sanoa, että toivon tietysti enemmän tunnustusta kotona tehdylle työlle ja naisilta toivon ymmärrystä, kun mies tulee lastensa kanssa hiekkalaatikoille. Kaikenlainen sukupuolisyrintä ja selän kääntäminen oksettaa.

Kunnon maailmanparannusrepliikit vielä loppuun, se on oikein! Kiitos haastattelusta.

Kiitos. Vielä täytyy vedota ihmisiin, että muistakaa pitää prioriteetit kunnossa, esimerkiksi niin, että lasten etu laitetaan oman uran edelle. Usein tää lienee käytännössä pirun vaikeeta, mutta lapset on pieniä vaan yhden kerran ja se on aika iso moka, jos ei sitä tajua jo hyvissä ajoin.

Itseään haastatteli: **Juha Teräväinen**



Kim Il Sung ja minä

Suuri Johtaja, Ikuinen Presidentti, imperialismin kukistaja... Tässä muutama kohteliaisuus, joita en ole saanut osakseni toimiessani kuluvalle kaudella ainejärjestömme Fokus ry:n puheenjohtajana. Sen sijaan Korean Demokraattisen Kansantasavallan perustaja presidentti Kim Il Sung (1912 - 1994) on saanut sitäkin enemmän tämän kaltaisia arvonimiä.

Kim ehti kyllä toimia asemassaan viitisenkymmentä vuotta, minulla on takana vasta noin kuusi kuukautta. Uskallan myös väittää, että suurella presidentillä oli käytössään suurempi propaganda-osasto, Fokuksessa propagandasta vastaa lähinnä sihteeri, joka ikävä kyllä kykenee myös itsenäiseen ajatteluun. Ehkäpä itsekkin saman ajan puhiksena oltuani olen saanut hieman enemmän myyttistä sädekehää. Toisaalta kuusikymppinen ainejärjestön pj voi saada kyseenalaista julkisuutta muutenkin.

Mikä sitten yhdistää minua itseäni ja Kim Il Sungia? Mikä saa yleensä minut täyttämään tämän kalliin lehden sivuja kaukaa haetulla aiheella, jolla ei ole kieltämättä ainakaan suoranaista yhteyttä ainejärjestöön tai edes opiskeluun Jyväskylän yliopistossa?

Niin, mietitäänpä, Kim Il Sung ja Mikko Laakkonen. Toinen on todellisuudentajun kadottanut egomaanikko, suuruudenhullu despootti, joka valta-asemansa pitääkseen on valmis ajamaan alaisensa nälkäkuoleman partaalle. Toinen taas oli köyhään kotiin syntynyt maalaispoika, josta tuli sissijohtaja ja kaukaiseen Aasian maahan presidentti. Nope, can't think of any...Mutta tarvitaanko muka aina joku syy, olenhan sentään (egomaanikko) Fokuksen pj! Puheenjohtajana voin kirjoittaa mistä haluan!

Länsimaissa on sitä paitsi jo pitkät perinteet hölmöihin johtajiin ja heidän suista pääsevin sammakoihin. Puhuuhan leader of the free world George W. Bushkin yleensä kohtalaisen sekavia (Pohjois-Korea pahuuden akselilla... jos Kim olisi haudattu balsamointi-muumioinnin sijaan, hän pyörisi siellä kuin väkkärä!). Ja sitä paitsi Kim Il Sung ja Pohjois-Korea ovat ajankohtaisia aiheita! On ollut puhetta, että Fokuksen ulkomaan ekskursio järjestettäisiin tänä vuonna ehkä jonnekin tavallisuudesta poikkeavaan maahan. Harva paikka poikkeaa tavallisuudesta enemmän kuin Pohjois-Korea. Täytyy vain olla valmistautunut siihen, että

yksi tai kaksi matkaan osallistuvaa opiskelijaa on pakko jättää kohdemaahan opettamaan paikallisille asukkaille modernin maailman ihmeitä, kuten internetiä tai savenvalantaa.

Todellinen syy tähän kirjoitukseeni taitaa kuitenkin olla yksinkertaisesti se, että Kim Il Sung on suosikki-diktaattorini. Itse asiassa Kimppa taisteli loppusuoralla tiukasti oman poikansa, Pohjois-Korean nykyisen johtajan Kim Jong Ilin kanssa. Kim juniorinkin krediitit ovat kieltämättä vaikuttavat, harva alkoholisti-playboy-älykääpiö nousee vastaavaan asemaan kuin hän. Ja sitä paitsi Kimppa Jonkalla on "Tohtori Paha" -tyyli todella hienosti hanskassa.

Jos olette sattuneet näkemään ne askeettiset vaatteet, totisen ilmeen ja mielipuoliset hiukset, tiedätte mistä puhun. Mutta loppujen lopuksi Kim nuorempi on pelkkä light -versio isästään. On vain yksi todellinen Suuri Johtaja, ja se on se Kim, joka kehitti vekkulin juche-aatteen ja sanoi vuonna 1950 amerikkalaisten imperialisti-rakkikoirien hyökättyä rauhaan rakastavaan Korean demokraattiseen kansantasavaltaan: *"Me pyrimme estämään sodan, mutta emme pelkää sitä. Jos imperialistit yrittävät käydä kimppuumme, me tuhoamme heidät viimeistä miestä myöden."* Ja niinhän siinä melkein kävikin, jos vain unohdetaan nuo kohdat sodan estämisestä ja imperialistien tuhoamisesta.

No niin, nyt kaikki tietävät mikä on Fokuksen puheenjohtajan mielipide Kim Il Sungista. Mutta mitä mahtaisikaan Kim sanoa Fokuksen puheenjohtajasta? Tässä kuvitteellinen keskustelu minun ja Kim Il Sungin välillä:

Mikko: Hei Suuri Johtaja! Mitäs miehelle kuuluu?

Kim Il Sung: Voi Mikko, ei tämä diktaattorin elämä kyllä auvoista ole. Aamulla piti teloituttaa taas 1000 ihmistä, jotka yrittivät vohkia ylimääräisiä turnipseja Pjongjangin kansanpuutarhoista. Eikö ne ikinä opi, että ei kansanpuutarhoista nyt ihan kuka tahansa kansalainen saa mennä ruokaansa hakemaan!

Mikko: No eipä kyllä hyvältä kuulosta. Mutta hei, sinä maailmaa seuraavana kosmopoliittina voit varmaan kertoa lukijoillemme valistuneen mielipiteesi Jyväskylän yliopiston Fokus-ainejärjestöstä ja sen puheenjohtajasta?

Kim: No voinhan minä. Aika paljon teillä on vielä opittavaa. Ensinkin mikä on tämä "hallitus" joka roikkuu jatkuvasti johtajan ympärillä ja yrittää "sanoa mielipiteensä" asioihin. Koko käsite tuntuu vieraalta. Meillä päin "mielipiteitä" laukovat tahot on tavattu hakata kuoliaaksi rautakangella. Lisäksi johtajan työsuhde-edut voisivat olla paremmat. Siitäpä tulikin mieleeni, että täytyy tästä lähteä laukaisemaan stressiä yhteen 28 kultaista palatsistani. 5000 miestä työskenteli itsensä vapaaehtoisesti hengiltä rakentaessaan niitä! Voi Korean kansaa, kuinka se minua rakastaakaan...

Siinä siis Kimin ajatuksia Fokuksesta. Ei täysi murskaaminen, mutta parantamisen varaa selvästi vielä on. Kim II Sung on todella herättänyt minut tutkiskelemaan omaa johtajasemaani.

Luulen, että minua ei muumio-balsamoida kuolemani jälkeen, ei siis ainakaan Fokuksen toimesta... En voi myöskään tappaa ketään rautakangella. Hei, minulla ei ole edes yhtä kultaista palatsia!

Kim oli oikeassa, tässä hommassa ei ole kovin hyvät työsuhde-edut. Mutta toisaalta kukaan ei ole vielä vaarantanut henkeään yrittäessään paeta pois Fokuksesta. Pohjois-Koreasta taas porukkaa lappaa etelän puolelle tasaista tahtia.

No, tilanteeni on siis oikeastaan aika hyvä. En ehkä ole ikuinen presidentti tai imperialismiin kukistaja, mutta (näin siis ainakin oletan) minun ei tarvitse myöskään vainoharhaisena pelätä mielipuolisia kansanjoukkoja, jotka haluavat ripustaa pääni seipäänokkaan tajuttuaan minkälaisen massiivisen vedätyksen uhreja he ovat olleet kohta jo 60 vuotta.

Mikko Laakkonen

Kirjoittaja on Fokus ry:n puheenjohtaja ja vapaa Pohjois-Korean tutkija.

IDENTTISET KAKSOSET

HEHÄN OVAT KUIN KAKSI MARJAA...



Kim II Sung...
Pohjois-Korean
edesmennyt
diktaattori



...Mikko Laakkonen
Fokuksen pj

SUBJEKTIVISIA KOKEMUKSIA VAHDOSTA

Kelan kustantama iso asunto kaupungin pääkadun varrella, bussilippu kahdellakymmenellä sentillä, illalliset kaupungin hienoimmissa ravintoloissa, oopperaan alle kymmenellä eurolla, manikyyrejä, kampaamokäyntejä ja kakkujen maistelua kahviloissa – vaihto-opiskelijoiden arkea Liettuassa!

No olihan se paljon muutakin, kuten kieliongelmia, väärinymmärryksiä, tuntitolkulla myöhässä olevia professoreita, hankalia lukkoja ja outoja naapureita. Alun perin olin lähdössä Erasmus-vaihtoon Irlantiin, mutta hyvin pian löysinkin itseni Kaunasin katuja tallaamasta.

Paikalliset ottivat meidät erittäin hyvin vastaan ja osoittivat uskumatonta ystävällisyyttä. Yksi toisensa perään jaksoi kysellä, miten ihmeessä olin sinne päätenyt. Sitä ihmettelin välillä itsekkin.

Liettuassa ollaan v a s t a totuttelemassa turisteihin ja vaihto-oppilaisiin, muista maahanmuuttajista puhumattakaan. Tämä aiheutti välillä hankaluuksia, mutta lähinnä se oli hauskaa, kun lapset kääntyivät tuijottamaan englannin kieltä kuullessaan tai vanhemmat luulivat meidän olevan amerikkalaisia. Siis näillä kouluenglannin taidoilla!

Lähtiessäni viime heinäkuussa Liettuaan, ystäväni pyysivät lähettämään postikortin Riikasta ja kertomaan terveisiä presidentti Vaira Vike-Freibergalle. Lähes jokainen sekoitti Liettuun naapurimaahansa Latviaan. Myös rahayksiköt liti ja lati herättivät etukäteen lähinnä hilpeyttä. Kellään ei tuntunut olevan paljon tietoa Liettuasta, vain maan menestys koripallossa tuli muutamien mieleen, neuvostohistorian lisäksi. Baltian maat mielletään usein yhdeksi kokonaisuudeksi, josta useimpien kokemukset rajoittuvat Tallinnan matkailuun. Niin myös minun, ennen viime kesää. En ollut koskaan käynyt Liettuassa, eikä yliopistostamme kukaan ollut

aiemmin ollut vaihdossa siellä, joten ennakkotietoni maasta osoittautuivat paikan päällä pian melko hatariksi.

Heti alkuun suoritin kuukauden kestäneen liettuan kielen intensiivikurssin. Kieli osoittautuikin ihan mielenkiintoiseksi omituisine sääntöineen. Kaikki miesten nimet esimerkiksi päättyvät s-kirjaimen ja myös ulkomaiset nimet muokataan sen mukaan. Miltä kuulostaa Dzeimas Bondas, Wilas Smithas ja Bilas Clintonas?

Kurssin aikana teimme myös viikonloppuretkiä ympäri Liettuua, joten samalla oppi tuntemaan maata melko hyvin. Kielen opiskelukin osoittautui varsin hyödylliseksi, sillä yliopiston ulkopuolella monet eivät puhuneet englantia lainkaan.

E s i m e r k i k s i maahanmuuttoviranomaiset kommunikoivat ainoastaan liettuan kielellä ja esimerkiksi postitse s a a m a m m e oleskelulupapäätösten sisältö ei auennut ihan ensi lukemalta. Vähitellen käytännön asiat alkoivat kuitenkin

sujua. Oli jännää huomata kaduilla, miten erilainen jo pelkkä äänimaisema voi olla. Pian sitä tottui korkokenkien kopseeseen ja autojen varashälyttimien alituisen pirinään. Autovarkauksia ei toki tapahtunut joka nurkalla, hälyttimet vain reagoivat jopa metrin sisällä tapahtuneeseen liikehdintään.

Kesän kielikurssin jälkeen varsinaiset opintoni suoritin Kaunasin teknologiayliopistossa, yhteiskuntatieteellisessä tiedekunnassa tosin. Lähinnä perehdyin ympäristösosiologiaan Jyväskylässäkin vierailleen Leonardas Rinkeviciuksen johdolla. Varsinaisia englanninkielisiä luentoja ei sosiologiasta ollut, joten kurssit suoritin lähinnä professorien kanssa aiheista keskustellen, kirjallisuuteen perehtyen, esseitä kirjoittamalla ja esitelmiä pitämällä. Sosiologian lisäksi opiskelin sosiaalipsykologiaa, Liettuun historiaa, kulttuuria ja kieltä. Opintoviikkoja kertyi reilut parikymmentä, joten tuli siellä muutakin kuin juhlistua.



Vilnassa tuli käytyä melko usein, sadan kilometrin matka bussilla maksoi kolme euroa.

Liettua oli kiinnostava kohde siinä mielessä, että neuvosto aika on siellä niin lähellä, ja toisaalta jo menneisyyttä. Vielä on vaikea sanoa, mihin suuntaan siellä varsinaisesti ollaan menossa, vaikka toki Natoon ja EU:hun liittyminen antoivat hieman osviittaa.

Neuvostoajan perintöä maksetaan kuitenkin yhä monessa mielessä, vaikka muutosvauhti onkin ollut kova. Esimerkiksi rakennusten kunto ei i

ymmärtävät mitä minä puhun! Kalliisiin hintoihin piti totutella, hedelmät opetella itse punnitsemaan kaupassa, monet nimet olivat unohtuneet. Vaikeinta kuitenkin oli erota hyvistä ystävistä, samoja kokemuksia ei täällä kukaan jaa. Jälkeenpäin olen tietenkin innolla seurannut, miten Suomessa suhtaudutaan Liettuaan. Yksi silmiinpistävä asia on sana Itä-Eurooppa, yksi neuvosto aikojen jäännös, johon kyseisissä maissa ei kukaan viittaa,



Synttäreitani vietettiin syyskuussa.

yleensä ole paras mahdollinen siitä yksinkertaisesta syystä, ettei niitä omista kukaan. Ihmiset, joilla oli varaa, remontoivat ja sisustivat asuntojansa sisältäpäin viimeisen päälle, eikä rappukäytävästä ikinä voinut arvata mihin luksusasuntoon on astumassa. Samalla talojen yhteisten remonttien maksajat jäivät uupumaan. Julkisivuoli voitu maalata uudella värillä vain niiden kohdalta, jotka olivat maksaneet, etuoven lukon hajotessa tarvittiin aktiivinen asukas, joka keräsi muilta rahaa uutta varten ja jakoi avaimet. Tästä kun en alkuun mitään ymmärtänyt, tulikin sitten jäätyä kerran lukkojen taakse. Onneksi taas löytyi kuitenkin avulialta ihmisiä.

Paluu Suomeen olikin taas uusi shokki. Lentokentällä tajusi ymmärtävänsä mitä lapset puhuvat, ja mikä vielä pahempaa, muutkin

mutta Suomessa se on yleisessä käytössä. Myös käsitteet entinen Itä-Eurooppa ja entiset neuvostotasavallat ovat täällä suosittuja. Sentään hieman korrekimpi nimitys on itäinen Keski-Eurooppa. Kartan mukaan Baltiaa ei kuitenkaan voida lukea selvästi itään kuuluvaksi. Itse asiassa Euroopan maantieteellinen keskipistekin on mitattu sijaitsevan Vilnan pohjoispuolella. Kyllä se on matkailu, joka avartaa.

Seela Jokelainen
seela.jokelainen@cc.jyu.fi

VOISITKO SÄ AUTTAA?



Nukkavieru reportteri tutustui latvialaisiin Dace Beleckaan Neretasta ja Iveta Jurkaneen Riikasta kopo-sihteerin Vesalan viinikurssilla, jossa huumorintajuinen porvari sai vaihtarityttäret kikattamaan onnesta. Kun sinä tapat aikaa TILA03-tentissä neljättä kertaa, mitä tekevät vaihtarit?

21-vuotiaat latvialaiset sankarit ovat ehtineet kokemaan muutamassa kuukaudessa enemmän kuin keskiverto humanisti vuodessa. Dace ja Iveta kuuluvat seikkailukaksikkoon, joka on epäilemättä kokenut "Voisitko sä auttaa?" -fraasin erittäin hyödylliseksi Suomessa. Tämän hullun kansan energia on tarttunut naiseen, sillä mieleenpainuvimpia elämyksiä täällä ovat olleet omatoimiset maastoreissut, jossa lopputulos muistuttaa yhteiskuntapolitiikan vierailua gynttereiden bileissä; lunta polviin asti ja Jyväskylä hukassa.

Vaihtareille järjestetään aika hyvin kaikenlaista äksöniä ja urheilunaiset ehtivät omatoimimatkojensa lomassa kokeilemaan laskettelua, lautailua ja lumikenkäilyä. Useimpien muiden vaihtareiden tavoin kaksikko oivaltaa myös kuumen saunan ja kylmän avannon viihdyttävyyden. Iveta paljastaa, että koska kaksikon karkeloissa sattuu aina joku onnettomuus, "we document it by taking photos before and after". Vakuutusyhtiö varmaan kiittää! Kun Dace kehui suomalaisia metsäisiä hiihtokeskuksia, joissa on latvialaisia vastaavia enemmän kallioita ja latuja, ymmärsin olla kysymättä enempää.

Vaihtarit eivät olleet käyneet Suomessa

aikaisemmin, mutta kokivat Suomen toimivana yhteiskuntana - hoosiannaa huudettiin vain suojaiteilla, missä suomalaiset autot eivät pysähtyneet odottelemaan yhteiskuntatieteilijöitä. Liikenteen ihmeet eivät tähän loppuneet. Suomessa nääs kaikki pyöräilevät. Latviassa pyöräilijöillä täytyy olla übercool maastofillari, mutta täällä ajetaan romuillakin. Aihe saa Dacen villiksi ja hän kertoo dokumentoineensa jyvaskyläläisen pyöräparkin sukulaisilleen.

Vaihto on toki tarjonnut muutakin kuin mustelmia, naarmuja ja repeytyneitä vaatteita, siis opiskelua. Tiedekuntamme ei tarjoa juuri ollenkaan englanninkielistä opetusta, vaan sosiologit viihdyttivät itseään taloustieteellisessä ja viestinnän laitoksella. Dace koki opiskelun tenttikuria lukuun ottamatta helpoksi, mutta konelähtöiseksi. Ihmiskontakteja jää kaipaamaan, kun kaikki hoidetaan tietokoneilla. Muita eroja meikäläisen ja latvialaisen systeemin välillä on, että Latviassa kursseja ei voi keskeyttää ja tenttikuuksi lopettaa lukukauden, omaa opiskelutahtiakaan ei voi itse määrätä, vaan koulussa ollaan kymmistä neljään. Dace kertoi hämmästyneensä sosiologisällistä, joka oli hänen tapaansa opiskellut kolme vuotta ja suunnitteli jo graduaihettaan. Latvian systeemistä kävi ilmi myös sellainen pikkusäätö, että uusintatenteistä täytyy maksaa noin 10 euroa per kerta.

Suomalainen hepputarjonta kuulosti yhtä hyvältä kuin Vatikaanissa, josta päätelin, etteivät tytöt olleet ehtineet tutustua Yhteiskuntatieteellisiin Miesvoimistelijoihin. Vaihtarit jäivät kaipaamaan mm. oven avausta, mutta seuraavat deittailufaktat kuulostivat aika mielenkiintoisilta: Suomessa tytöt kysyvät ensin poikaa ulos, johon hän vastaa ei, jonka jälkeen tyttö kysyy juigea vielä uudestaan. Totta? Onko jännisilläänkin oma "the Rules" -kirja? Nuorien casanovien joukkoon mahtui onneksi ainakin yksi rohkea autoileva herrasmies, joka poimi liftaavat yhteiskuntatieteilijät mukaan Turkuun, tarjosi porilaiset, lähetti lentosuukon ja pyysi soittamaan, vaikka ei osannut sen paremmin englantia tai venäjää.

Yleensäkin vaihtareilla ei ollut opiskelujen suhteen suurempia ongelmia; kaikki sujui nopeasti ja tehokkaasti. Suomesta ei

etukäteen tiedetty juuri mitään, mutta HIM, Rasmus ja Apocalyptica olivat sentään tuttuja. Musiikkiteollisuus kukoistaa, mutta teimme silti varmuuden vuoksi Suomi-Latvia-koalition Euroviisuja varten. Suomeen tulevia ulkkareita tytöt neuvoisivat ottamaan ulkokengät ja viettämään Suomessa koko vuosi, "just to feel the difference, winter and summer". He ovat myös itse valmiita palaamaan siirtokuntaan nimeltä Suomi, mutta kesäaikaan, thank you very much, ja Lappiin.



Yhteiskuntatieteelliseen jengiin kuuluu myös tshekkiläinen Veronica Skypalova, 22-vuotias psykologian ja sosiaalityön opiskelija. Suomi valikoitui kohteeksi, koska Veronika halusi käyttää englantia. Vaihtareista pidetään intensiivisesti huolta mm. tutoreiden, postituslistan ja valmennusviikon avulla ja infoa on kuulemma helppo saada. Plussaa on myös englannin käyttö ja kurssien vapaa valinta. Miinuksia tulee siitä, että localsseihin eli meikäläisiin on vaikeaa tutustua ja englanninkielisten kurssien akateemisesta tasosta on tingitty.

Kun Suomessa kurssit ovat eripituisia, Tshekissä ne kestävät koko lukukauden ja päättyvät tentteihin. Oppilaiden ja opettajien välit ovat siellä muodollisemmat ja heitä kutsutaan sukunimeltä. (Tästä tulee mieleeni törkeyden ja kohteliaisuuden välinen ristiriita omalta vaihtarivuodeltani, kun skidit huusivat opettajalle esimerkiksi, että "Get your fat ass here, Mr. Willet".)

Suomalaisia Veronica pitää kohteliaina ja rehellisinä tyyppinä, jotka suojelevat yksityisyyttään ja pitävät lupauksensa. Suomalaiset ovat myös hyviä säättäjiä eli organisaattoreita. Suosikiksi kulttuuristamme ei nouse salmiakki, vaan makea päärynäsiideri ja maito ruuan kanssa, vaikka välillä tulee kaivattua tshekkiläistä liharuokaa, knedlikkareita. Rahaa palaa ennen kotiinlähtöä pullaan, karjalanpiirakoihin ja Karhu-olueen.

Myös suomen alkeet hoituvat tältä tshekkikaunottarelta, jonka mielestä "Aurinko paistaa" on kieleemme kaunein fraasi. Entäs tshekin kieli? *"Ei siinä oikeasti ole paljon konsonantteja, se vain tuntuu siltä"*. Tsemppiä, Prahän vaihtarit! Veronican kokempussu on karttunut avanto & sauna –elämyksen lisäksi Lapin matkalla ja moottorikelkkailulla. Urheilunaisia? Agitaattori minussa vainuaa potentiaalisen Leijonien kannattajan; "Yeah, especially when they're playing against our rivals Canada or Russia, hyvä Suomi!"



Localssien vinkkejä:

Riika: Riga Black Balsam -drinkki talvella (yrttejä ja mustaviinimarjamehua)
Lido-ravintola, halpaa ja tosi hyvää latvialaista ruokaa
Double Coffee –kahvila
Pulkvedim Neviens Neraksta (eli Pulkvedi's)-baari, vaihtelevaa musiikkia, liveä Depo, rokkia
Muzikas Akademikas Studentu Klubs, musiikkiakatemian opiskelijaklubi
Orange, pöydällä tanssiin

Praha: Tynska Kavorha -baari lähellä Vanhan kaupungin aukiota

Haastattelut: **Tiina Juujärvi**



RUNALINAN RESEPTINURKKA

On iloni perehdyttää teidät opiskelijakeittiön saloihin. Opiskelijakeittiö (cuisinimus studenticus) poikkeaa voimakkaasti gourmeekeittiöstä (cuisinimus paul beacoussimus). Se on lajillisesti huomattavasti lähempänä mammakeittiötä (cuisinimus pauvrepeoplemus), joka tunnetaan sen taiturimaisista pyrhdyksistä, kuten kahdenkymmenen hengen illallisista kolmesta tomaatista, oliiviöljystä, vedestä ja vehnäjauhoista valmistettuna. Opiskelijakeittiö eroaa mammakeittiöstä lähinnä kömpelön matalalentonsa ansiosta. Opiskelijakeittiöstä puuttuu se voimakas väriä antava kokemuksen tuoma taitoliito, mikä mammakeittiölle luo oman leimansa.



Opiskelijakeittiön erityispiirteitä ovat hieman yliaikaiset vihannekset, alennuskorista löytyneet vihertävässä tilassa olevat lihatuotteet sekä vahvasti happamoituneet maitotuotteet. Suurilla maustemäärillä saadaan piilotettua pahimmat makuhaitat ja runsaalla chilin käytöllä saadaan myös osa bakteereista nujerrettua. Lihasta voi mädän makua hillitä myös liottamalla sitä etikassa tai piimässä. Opiskelijakeittiön kasvikset ovat yleensä kellertäviä, hieman kuivuneita ja biojäteastiasta tonkimisen jäljiltä kahvinporojen peitossa. Leipätuotteet usein murenevat käsiin tai rikkovat hampaat.



Tällä kertaa reseptinurkassa esitellään kolme opiskelijakeittiön klassikkoo. Varisviillokki on monitöinen, mutta halpa valmistaa. Se sopii niin juhlaan kuin arkeenkin. Unkarilainen rotanlihapat hapankaalilla on helppo ja nopea. Se lämmittää ja lohduttaa opinnoissaan epäonnistunutta kulkijaa. Roadkill on opiskelijapirskeiden hyvä pikkuruoka, jonka valmistamiseen voidaan osallistua ihan koko porukalla, kaikille vain omat lastat ja kevyet muoviampärit käteen. Siinä on sellaista yhteistä näperreltävää, joka on omiaan luomaan ja vahvistamaan opiskelijahenkeä. Näillä resepteillä pitäisi reippaan opiskelijanalun päästä kiinni siihen kokkaamisen iloiseen todellisuuteen, jota opiskelijan kukkaro ohjastaa.

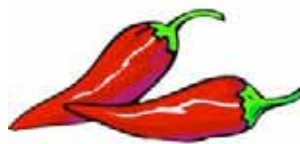


Varisviillokki

- 1 Läsikihkö varis
- 2 Sipulia
- 3 Porkkanaa
- ¼ Selleriä
- 1 Palsternakka
- ½ Sitruuna
- 10 Mustapippuria
- 1 Laakerinlehti
- Maizenaa
- Suolaa tai kanaliemikuutioita
- Currya

Keitä varista noin tunnin verran. Se on kypsää kun liha irtoaa luista vaivatta. Nosta lintu liemestä, anna sen hieman jäähtyä ja irrota lihat luista.

Anna liemen kiehua voimakkaasti, jolloin vettä haihtuu ja maku voimistuu. Luut voit heittää takaisin liemeen antamaan lisämakua. Paloittele variksenliha epämääräisen muotoisiksi paloiksi ja suurusta osa liemestä Maizenalla.



Varisviillokin teko alkaa liemen keittämisestä, johon kyseinen ruoka perustuu. Aseta kynitty ja perattu varis, jäisenä tai sulaneena, niin suureen kattilaan kuin löydät kaapista. Jos riittävän isoa ei löydy, voit toki hieman paloittaa lintua.

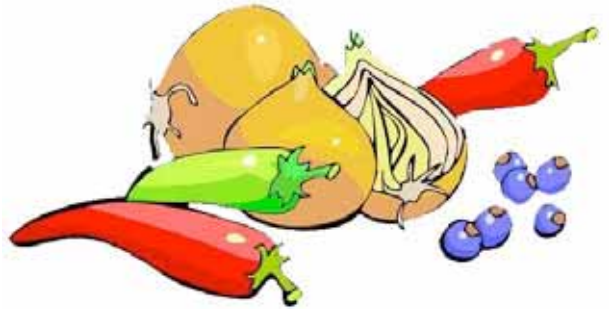
Lisää valmiiseen kastikkeeseen varispatat. Loppuosan kastikkeesta voit keittää hyvin tiiviiksi liemeksi ja vaikka pakastaa seuraavaa viillokkia varten. Tarjoa varisviillokin kanssa keitettyä riisiä ja mustaviininmarjahyytelöä.

Lisää joukkoon pestyt juurekset ja sitruunanpuolikas sekä halkaistut sipulit kuorineen ja mausteet. Täytä kattila kylmällä vedellä niin, että ainekset peittyvät.

Vinkki!
Opintotukipäivänä voit käyttää pakastebroileria tai kanaa.



Unkarilainen rotanlihapata hapankaalilla



400g jauhettua (veitsellä voi muhentaa lihan karkeaksi jauhelmaksi) rotanlihaa
2 sipulia
1tl suolaa
2tl paprikajauhetta. Mielellään tulista.
1½dl vettä
1prk hapankaalia

Kalttaa ja suolesta rotat. Muhenna lihat terävällä veitsellä hienoksi jauhelmaksi.

Kuullota sipulit kattilassa, heitä sekaan lihat ja anna kevyesti ruskistua. Lisää mausteet, vesi ja hapankaali. Anna niiden kiehua hiljalleen miedolla lämmöllä kannen alla noin 15 min.

Kaada hapankerma kattilaan ja anna kiehua vielä pari minuuttia. Tarkista maku ja lisää tarvittaessa mausteita. Tarjoile kuumana leivän kera.

Vinkki!

Opintotukipäivänä rotat voi korvata naudan luomujauhelihalla.



Roadkill



Piirakkapohja:

125g voita
50g voimakkaan makuista juustoraastetta
2 ¾ dl vehnä jauhoja
1 tl leivinjauhetta
½ dl vettä
Esipaista pohjaa n. 10 min 225 c

Täyte:

200g puhdistettua lihaa
1 sipuli
1 paprika

Päälle:

3 tuoksutonta kananmunaa
½ tl suolaa
1 prk kermaviiliä
pitsamaustetta
viherpippuria
kuivattua paprikaa

Otetaan metallinen lasta, kevyt muoviämpäri ja lähdetään lähimmän moottoritien varteen. Sieltä skraapataan tien pinnasta epäonnisten villieläinten herkkuisat lihat tähän pikkunaposteltavaan.

Kotona lihat perataan ja ylimääräiset karvat nypitään. Valmistetaan mehevä piirakkataikina, pilkotaan paprika ja sipuli. Taikina painellaan vuokaan. Päälle kaadetaan herkkuliha, paprika ja sipulisilppu. Perään vielä yksi happamaksi päässyt kermaviili ja juuri ja juuri vielä hajuttomat munat. Annetaan keitoksen uupua uunissa 225c noin 30 min.

Vinkki!

Opintotukipäivänä voit korvata lihan vaikka kinkulla.

Terveisin opiskelijakokki **Riinaliina Asikainen.**

OPIKELIJAELÄMÄN EI TARVITSE OLLA PELKKÄÄ KIRJOJEN LUKEMISTA!

Tämä juttu sai alkunsa puhtaasta kateudesta.

Suurin osa meistä opiskelijoista tuskailee opintojensa parissa keskittäen suurimman osan energiastaan tenttien läpäisemiseen ja poissaolokiintiöiden tarkkailuun. Vaikka pakollisia aikataulutuksia on hyvin vähän, ainakin minulla tuntuu olevan liian usein ”kiire jonnekin”. Osa meistä kuitenkin hoitaa ja edistää opiskelujensa ohessa montaa muuta (ehkäpä jopa yleishyödyllistä) asiaa.

Kysyimme siis kahdelta edellä kuvatun kaltaiselta henkilöltä miksi ja mitä siitä saa, kun opiskelullisen arkensa täyttää myös jollain muulla kuin tenttikirjojen kahlaamisella. Yliopisto-opiskelu voi jäsentyä monella eri tavalla yksilön elämässä: rinnalla voi kulkea esimerkiksi perhe, työ, politiikka tai yliopistomaailmassa vaikuttaminen.

Profile: Eekku Aromaa – vihreää politiikkaa ja opiskelua

Mistä poliittinen kiinnostuksesi on peräisin, muistatko tarkkaa alkusysäystä politiikan piiriin intoutumisessa?

Kiinnostus on peräisin ehkä lähinnä huolesta ja kokemuksesta, että minulla voisi olla jotakin annettavaa ja että yksittäisenkin ihmisen tekemisillä on merkitystä.

Koetko, että olemalla osa puoluepoliittista toimintaa voi Suomessa oikeasti saada muutoksia aikaiseksi?

Uskon, että ei pidä tyytyä toimimaan vain puoluepolitiikassa, mutta ei pelkää sitä en järjestötoiminnassakaan. Poliitiikassa on parasta se, että on oikeus ja velvollisuuskin olla kiinnostunut ihan kaikista asioista. Lisäksi toimin sitten yhden asian liikkeissä edistääkseni niitä yksittäisiä asioita. Minusta vihreät on puolue, jolla on toivoa. Haluan olla tekemässä (en siis sano, että muuttamassa, koska muutos on sitä samaa vähitellen tapahtuvaa liikettä) vihreitä, vihreiden ohjelmia ja vihreätä politiikkaa.

Elät myös kahdessa eri kaupungissa, niin Espoossa kuin Jyväskylässä. Miten tuo yhteensovittaminen sujuu, jääkö opiskelijaelämälle ollenkaan aikaa?

Mitä se opiskelijaelämä oikein on? Olen kokenut esimerkiksi ainejärjestötoiminnan itselleni melko vieraaksi, koska se keskittyy niin vahvasti bileisiin. Opiskelujen alusta saakka olen ajatellut tullessi yliopistoon lähinnä opiskelemaan, koska bileitä ja ystäviä minulla oli jo valmiiksi. Tietenkin on hauskaa tutustua uusiin ihmisiin ja toisinaan käydä myös erilaisissa bileissä, mutta se ei ole ollut minulle mikään tarkoitus vaan enemmänkin seuraus.

Kahden kaupunkiseudun elämän yhdistäminen on lievästi sanottuna vaikeaa. Usein tuntuu, että on noin kolmensadan kilometrin päässä sieltä missä oikeastaan tahtois olla. Junassa on kuitenkin hyvä lukea tentteihin.



Miksi juuri vihreät? Minkälaiseksi ajattelet tyypillisen vihreiden äänestäjän?

Vihreät on puolueista se, joka on lähimpänä omia mielipiteitäni. Vaikka vihreitä usein pidetään hajanaisena ja epämääräisenä puolueena, niin kuitenkin eräissä tärkeissä asioissa vihreiden ryhmä on eduskunnassa ollut ainoa samaa mieltä kanssani ollut. Näitä kysymyksiä olivat esimerkiksi ydinvoima ja parisuhdelaki. Vihreät on postmoderni ja arvoliberaali puolue, joka kannattaa ihmisten oikeuksia ja tasa-arvoa, joka ulotetaan koskemaan myös tulevia sukupolvia ja monessa tapauksessa myös eläinten oikeutta hyvinvointiin.

Mitä mieltä olet uudesta viheridean puheenjohtajasta?

Itse kannatin vahvasti Anni Sinnemäkeä, mutta äänestystuloksen selvittyä olen pyrkinyt ajattelemaan Tarja Cronbergistä vain kauniita ajatuksia. Hänellä on iso haaste tulla melko lailla puolueen ulkolaidalta meidän kaikkien puheenjohtajaksi, mutta hänellä on myös kaikki mahdollisuudet onnistua siinä. Erityisen iloinen olen nykyisistä varapuheenjohtajista, joita ovat Anni Sinnemäki, Janne Länsipuro ja Ville Niinistö.

Mitä asioita pidät tärkeimpinä, onko mielessäsi yhtä akuuttia asiakokonaisuutta, joka kaipaakaan muutosta heti?

Viime aikoina olen tehnyt runsaasti töitä lastentekolakon kanssa

(www.lakko.org) ja jo sitä ennen olen ollut sitä mieltä, että realistisesti toteutettavista uudistuksista olisi kiireellisin ehdottomasti vanhemmuuden kustannusten jakaminen kaikkien työnantajien kesken. Tällä hetkellä kun äidin työnantajalle tulee äitiyslomasta iso lasku ja sen takia nuoria naisia ei uskalleta palkata vakituisiin töihin. Kaikissa muissa Pohjoismaissahan nämä kustannukset on jaettu aikaa sitten.

Jos saisit katsoa futuristis-optimisesti kristallipalloon, niin minkälaisia visioita se sinulle näyttää?

Maailma, jossa ihmiset voisivat todellakin valita missä asuvat ja minkä tyyppistä työtä tekevät ja kuinka paljon saavat lapsia olisi hieno. Samassa maailmassa isompi osa

kuljetuksista kulkisi kiskoilla, fossiiliset polttoaineet ja ydinvoima olisi vaihdettu uusiutuviin energialähteisiin ja ikä, sukupuoli, ihonväri ja seksuaalinen suuntautuminen olisivat lakanneet olemasta merkittäviä kysymyksiä. Kaikilla olisi ruokaa, koulutusta, asunto eikä suuria konflikteja olisi. Viehättävän naiivia, eikötöttä?

Suosittelko politiikkaan mukaan lähtemistä jo opiskeluaikana? Jos, niin miksi, mitä siitä saa?

Suosittelen politiikkaan mukaan lähtemistä, jos se kiinnostaa. Ikä- tai elämäntilannerajoitukset ovat tässä (kuten useimmissa muissakin asioissa) naurettavia.



Profile: Mikael Sepi Seppälä - yliopisto vaikuttamiskanavana

Miksi alunperin lähdit mukaan ainejärjestötoimintaan, pyrit edustajistoon ja osallistuit laitoksen sisällä kaikkein laiseen kehitystoimintaan?

Lähdin alunperin toimintaan mukaan, sillä tykkään paljon ihmisten kanssa olemisesta, heidän auttamisestaan ja heidän eteensä toimimisesta. Yliopisto-opinnot eivät tarjoa tähän hirveän hyviä mahdollisuuksia, joten niitä piti etsiä lähellä olevasta

sosiaalisesta ja hyödyllisestä toiminnasta.

Olen myös kovasti kiinnostunut itseni kehittämisestä ja olen sitä mieltä, etten siinä edisty hirveästi, jos luen pelkkiä kirjojani. Aktiivinen ihminen voi luottamustoimissa soveltaa kirjoista oppimiaan asioita käytäntöön ja kehitellä uusia ajatuksia niihin liittyen. Niin se konkreettinen osaaminen syntyy. Vaikuttaminen on kanssa kivaa ja yliopistoympäristö

tarjoaa siihen todella hyvät mahdollisuudet, joihin kannattaa tarttua.

Missä kaikessa olet ollut mukana / osallisena?

Fokus-ainejärjestön hallitus, JYY:n (Jyväskylän yliopistolaskunta) edustajisto, JYY:n kopo-, kulttuuri- ja liikuntavaliokunnat, Poltetta Puntissa -liikuntapäivä, VALOKE (työelämä- ja ammattijärjestötoiminta, mentorointiohjelma),

laitosneuvosto, tiedekuntaneuvosto, tutorointi (uudet opiskelijat 2x ja kv kerran), yliopiston opetusneuvosto (opetuksen laadun kehittämisprojekti), yliopiston aikuiskoulutuksen neuvottelukunta (aikuiskoulutuksen suuret linjat). Nämä tulivat mieleen.

Viimeiset kolme vuotta on ollut kieltämättä aika kiire, mutta onneksi viime aikoina on ollut paremmin aikaa keskittyä asioihin ja erääseen tapaamaani ihanaan naiseen.

Mitä vaikuttamisesta on saanut irti? Mikä on ollut hyvää / huonoa?

Tietoa, osaamista, kokemusta, kokemuksia, suhteita ja kavereita. En vaihtaisi näitä hyviä asioita mistään hinnasta. Aikaa on mennyt paljon ja kokemukset eivät aina ole olleet miellyttäviä, mutta nämä asiat ovat olleet hyvin opettavaisia ja siksi minulle tärkeitä.

Kannattaako riviopiskelijän lähteä mukaan yliopisto-organisaatioon kehittämiseen? Pääseekö mukaan helposti vai luonnehtiiko toimintaa sisäpiirimeininki ja sisäsiittoisuus?

Kannattaa ehdottomasti edellisessä vastauksessa kertomieni syiden vuoksi. Mukaan pääsee varsin helposti, mutta täytyy olla uskallusta laittaa itsensä uuteen paikkaan ja käyttää aikaa uusiin ihmisiin tutustumiseen ja asioiden opettelemiseen. Yliopistoorganisaatio tarjoaa opiskelijalle lukuisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan, mutta kannattaa olla kiinnostunut ympyröistä, että tietää mistä etsiä niitä itseään kiinnostavia juttuja.

Tieteenalamme opiskelijat eivät ole ehkä kaikkein

tunnetuimpia uratykkimäisyydestään, miten työelämälähtöisyys-orientoitumiskritiikkiin vastataan?

Kritiikki on typerää, sillä yliopisto-opintojen tarkoitus on kehittää itseä ja omaa osaamista, että voisi tulevaisuudessa elättää itsensä ja samalla hyödyttää jotain työllistäjää. Oman navan tai ideologian tuijottelu ei hyödytä itseä eikä ketään muutakaan kovinkaan pitkällä tähtäimellä, vaikka se opiskeluaikana olisikin paikallaan.

Kritiikillä on tavallaan perustansa, mutta yhteiskuntatieteilijät varmasti ymmärtävät viimeistään valmistuttuaan miten tärkeää jo opiskeluvaiheessa on huomioida työelämään sijoittuminen aikanaan. Mielekkäiden työtehtävien löytäminen ja omia tavoitteita kohti pyrkiminen voi tuntua joistakin riistokapitalismin pönkittämiseltä, mutta itse en koe asiaa niin. Enemmänkin pidän naiivina ajatusta siitä, että opiskelu ja töiden tekeminen muodostaisivat toisistaan totaalisen erillä olevan elämänvaiheparin. Tietyt rationaliteetit on järkevää hyväksyä jo fuksivuodesta alkaen.

Olet valmistumassa, onko luottamustoimista irti päästäminen haikeuden vai helpotuksen täyttämää?

Ajattelen asiaa pikemminkin niin, että minua odottavat uudet haasteet ja uudet mahdollisuudet oppia. Asiat, joiden eteen olen toiminut luottamustoimissa saavat varmaankin jatkoa, mutta niissä tutuksi tulleita ihmisiä tulee ikävä. Terveisiä teille, rakkaat! <3

Haastattelut: Teija Kynkäänniemi



PIENOISKAUPUNKIMME, KORTEPOHJA

Hyvät lukijat. Saanko esittäytyä teille? Olen 166 cm pitkä, kengännumeroni on 38, jalkateräni pituus 23 cm ja pääni ympärysmitta 55 cm. Silmäni ovat vihreät ja hiukseni ovat punaiset. Asun opiskelijakeskityksessä, eräänlaisessa pienoiskaupungissa nimeltä Kortepohja. Olen siis opiskelijoiden joukossa hyvin tavallinen, ainakin asumispaikkani suhteen.

Kortepohjan ylioppilaskylä on Jyväskylän yliopiston ylioppilaskunnan eli JYY:n omistama opiskelija-asuntojen rypäs, jossa uudet opiskelijat yleensä aloittavat sosiaalistumisen yliopistoelämäänsä. Aukkaita kylässä on noin 2000. Kylän hallinnosta vastaa asukasneuvosto. Ja se silkoista faktoista. Niihin voitte perehtyä tarkemmin vaikka JYY:n nettisivuilla. Tarkoitukseni on sen sijaan kertoa teille siitä, millaista Kortepohjassa on elää.

Itse tutustuin Kortepohjaan muuttaessani ensi kertaa soluasuntoon ja sen mukanaan tuomiin iloihin. Satun kuulumaan niihin onnekkaisiin, jotka asuvat neljän hengen solussa. Vaikka ihmisiä pyörii ympärillä enemmän, luontaisetuihin kuuluvat iso keittiö sekä parveke. Toki myös kahdenhengen solut ovat mainioita, keittiöön ei vain mahdu kuin yksi ihminen kerrallaan. Tai mahtuu; tunkemalla menee ainakin neljä. Eikä keittiön koola loppujen lopuksi ole juuri väliä. Oma koti on kuitenkin se oma koti. Naapurit ovat yleensä mukavia ja samanhenkisiä, eikä pienistä kolinoista ja melusta juuri nurista. Tosin, jos yläpuolellasi sattuu asumaan poikaporukka tanssimaton kanssa (kuten allekirjoittaneella), joutuu huumorintajua joskus hieman venyttämään. Pojat, jos luette tätä: On hyvä, että pidätte huolta kunnostanne ja harrastatte liikuntaa, mutta aamuyöstä on tärkeää antaa elimistön levätä ja palautua taas seuraavan päivän tanssirupeamaa varten. Että näin.

Kortepohjassa asuminen tuo mukanaan jännitystä elämään. Naapureiden kanssa voi

järjestää yhteistä pikkupuuhaa. Viime syksynä vietettiin esimerkiksi hyvin onnistuneet kerrosbileet, joissa koko kerroksen väki vietti iltaa yhdessä käytävälle raahatuilla sohvilla istuskellen ja asunnoissa pyörien. Yhteydenpitoa helpottavat asuntoihin kuuluvat puhelimet, joiden välityksellä voi vaihtaa vaikka joka ilta kuulumiset kavereiden kanssa. Sisäiset puhelut niin talojen kuin yliopistonkin välillä ovat ilmaisia.

Muuttaessa kannattaa käydä penkomassa talojen varastoja (siis niitä yleiseen käyttöön tarkoitettujen huonekalujen varastoja), joista löytyy pöytiä, hyllykköjä, sänkyjä, mattoja sekä ihania vihreitä ja oransseja verhoja. Asunnon saa hetkessä koreaksi. Mukaan kotoa kannattaa ehdottomasti ottaa mukaan polkupyörä, jolloin matka yliopistolle tuntuu lyhenevän huomattavasti. Eikä se matka kävellenkään ole kamalan pitkä. Asuntoa kannattaa yliopiston alkaessa käydä kyselemässä jo heti aamusta tai heti kun aikaa on, vaikka asunnonsaantipapereissa muuta lukisikin. Hyvällä onnella näin välttää jonottamisen ja pääsee tutustumaan omaan

asuntoonsa aiemmin.

Harrastusmahdollisuuksia ja huvituksia löytyy kylästä paljon. Ravintola Rentukka, vapaa-aikatila Lillukka sekä kahvila Ulpukka tarjoavat loistavia mahdollisuuksia virkistäytymiseen opiskelun ohessa. Ulpukassa kannattaa tutustua myös Kortepohjan vapaa-aikatoimikunnan (KVAT) vuokravälineisiin. Käyttöön saa mm. pelejä, työkaluja ja ompelukoneen. KVAT järjestää myös paljon muuta toimintaa, kuten retkiä ja kerhoja.

Kortepohjassa kaikki on lähellä. Kavereiden lisäksi nurkan takaa löytyvät niin kaksi pizzeriaa, kauppoja, hautaus toimisto (josta saa kivoja kukkakimppuja), R-kioski, huoltoasema sekä oma taksitolppa. Taitaapa aivan kylässä toimia niin kampaaja kuin hierojakin. Täyden palvelun keskus siis. Kortepohjassa elämä on kaikin puolin mukavaa ja leppoista. Tervetuloa Kortepohjaan!

Mona Särkelä

PERUNOITA JA PINKKEJÄ POROJA

Linja-autoreissaaja muistelee syksyistä Praha-excursiota

Minun ulkomaanmatkailuni oli rajoittunut yhteen Ruotsin risteilyyn, Tallinnan risteilyyn sekä viikon mittaiseen rantalomaan Kreikassa. Marras-joulukuisen Praha-excursion jälkeen voin iloiten todeta näkemieni ulkomaisten määrän kohonneen kerralla kolmesta kahdeksaan. Kuulostaa hienolta, mitä viikon mittainen excumme suurelta osin olikin. Reissumme oli kokonaisuudessaan onnistunut ja hyvin järjestetty, jos pientä silloin tällöin hiipinyttä matkaväsymystä tai välillä venyneitä aikatauluja ei oteta huomioon. Ja miksi otettaisiin, nehan kuitenkin kuuluvat ryhmässä linja-
a u t o l l a
t a p a h t u v a a n
matkaamiseen.

Kokemattoman matkailijan silmin o h i k i i t ä v ä ympäristö vaikutti linja-autosta katsottuna hyvin paljon Suomelta. H a r m a a t a , pimeää, kosteaa, lunta Puolaan a s t i . Välipysähdyksillä Virosta eteenpäin h u o m a s i matkanteon j o e t e n e v ä n . H a r v e m p i huoltamon myyjä ymmärsi, saati puhui englantia. E r ä ä s s ä latvialaisessa pikkubaarissa loppuivat vaihtorahat neljänkymmenen sämpylänhimoisen suomalaisen rynnätessä kerralla sisään. Parin puuttuvan kolikon sijaan tyytyväisenä myhäilevä myyjätär iski käteeni karkin. Kuinka sympaattista! Olisikohan Suomessa suomalaiselle kelvannut?

Matka päämääräämme Prahaan kesti kolme päivää. Yövyimme Kaunasissa ja Varsovassa. Lähtöjen ja ajomatkojen venyessä, milloin huonojen teiden vuoksi, milloin edellisillan vielä painaessa, saavuimme yleensä kaupunkiin myöhään illalla. Harmi sinänsä, yöpaikoissa olisi varmasti ollut katsottavaa pidemmäksikin aikaa. Alkumatkasta jaksoi

vielä ravintolailallisen jälkeen lähteä kartta kädessä o m a t o i m i s i l l e ö i s i l l e kaupunkikierroksille sen toivossa, että linja-autossa joutaa nukkumaan. Myöhemmin kävi kuitenkin ilmi, ettei linja-autonukkumisella ja lepäämisellä ollut juurikaan tekemistä keskenään.

Varsovaan ja Krakovaan pitänee joskus lähteä uudestaan. Ensimmäisestä mieleen palaa keskellä kaupunkia tököttävä Stalinin lahjoittama käsittämättömän kokoinen pytinki sekä joen rannassa seisovat kolme pinkkinä hohtavaa poroa, joiden tarkoitus jäi ainakin minulle hieman hämäräksi. Joelle meidät keskellä yötä johdatti pari paikallista nuorta, tiedä sitten mistä he matkaamme eksyivät.

Jossain vaiheessa keskustelumme heidän kanssaan käväisi muun muassa USA:n politiikassa. Puolassa nähtävästi ollaan Bush-myönteisimpiä kuin Suomessa. Mahdollisista mielipide-eroista huolimatta ei kenellekään jäänyt tuosta kohtaamisesta pahaa m a k u a s u u h u n . Vaihdoin jopa puhelinnumeroita poikien kanssa tarkoituksenamme nähdä vielä tulomatalla toisella Varsovan pysähdyksellä. Nuo numerot kuitenkin harmillisesti hävisivät jossain vaiheessa ennen

kuin pääsimme takaisin. Krakovasta, jossa yövyimme tulomatalla, muistan vain matkan viihtyisämmän hostellin sekä nälän, mikä kohtasi meidät saavuttuamme perille. Niin, ja tunteen siitä, ettei tuon vertainen Krakovan kaltaisesta paikasta riitä. Puolassa näin muuten ensimmäistä kertaa elämässäni, kun peltoa aurataan hevosvoimin.

Baltian maista oikeastaan Liettua oli ainoa, johon sai jotain tuntumaa. Viro nyt tuntui vain Suomelta. Lautalla matkustajista suurin osa tuntui olevan suomalaisia, kuten myös Tallinnassa sen aikaa ja niissä paikoissa kun ehdimme siellä olla, eli Viru-hotellin



Virallinen matkajuoma.

läheisyydessä ja Hesburgerilla. Latvia meni vain metsänä ja sinä jo aiemmin mainittuna baarina ohitse linja-auton selässä. Tulomatalla taisimmekin melkein kaikki nu(o)kkua sen muutaman tunnin, minkä sen maan läpiajooon menee. Sinnekin siis pitänee lähteä tämän elämän aikana vielä uudestaan. Pakkohohan sielläkin on jotain olla.

Tunnelmat molemmista, sekä meno- että tulomatkan Liettuan öistä olivat melko erilaiset. Ensimmäisenä Kaunasissa vietettynä iltana söin raakaa pitsaa töykeän myyjän vahtiessa vieressä, kun toisena, reissun viimeisenä iltana paikalliset opiskelijat olivat järjestäneet meille ruhtinaallisen seisovan pöydän pienehkön kaupunkikerroksen päätteeksi. Loppuyöksi meidät johdatettiin tunnelmalliseen baariin, jossa Liettua rökitti Suomen biljardissa ja M. Kaakinen nousi lavalle kitaran kanssa. Reissun parasta antia. Tämä yö sisälsi myös muutamia viimehetken matkaromansseja sekä hotellin käytäväjatkot, joiden ansiosta muutamalla jäi yöunet kokonaan väliin, joillakin jo useamman kerran matkan aikana.

Entä itse Praha? Ne keitetyt perunat, ah. Niin täydellisen pehmeitä ja maukkaita en ole Suomessa vielä syönyt. Yleensäkin ruoka. Se on halpaa ja sitä syötiin paljon, usein ja huomattavasti hienommin kuin Suomessa opiskelijan tuloilla. Sitten se arkkitehtuuri. Jonkinasteisena taiteenharrastajana goottilaiset kirkot ja muut rakennelmat kiehtoivat silmääni suuresti. Uskomatonta miten ihminen on jaksanut väsäätä jotain niin yksityiskohtaista ja samalla suurta. Suomen suurlähettiläs tosin oli kuuleman mukaan haukkunut ornamentit pystyyn. Kai niihinkin sitten ajan myötä kyllästyy ja turtuu.

Prahan yöelämästä löytyi mukavimpien paikkojen listalleni päässyt livemusiikkia tarjonnut yökerho, joka taisi olla nimetty Markiisi de Sadeksi. Kun minä ja muutama muu nautimme täysin siemauksin olostamme, kävi toisaalla huono tuuri. Mutta eikös jokaisella matkalla jonkun suomalaisen melkein kuulokin joutua kännykkävarkaan uhriksi? Pienempi onnettomuus sattui allekirjoittaneelle, joka kotimaahan palattuaan

huomasi, ettei kameransa ollut pyörittänyt filmiä ollenkaan. Nyt voin tosin tuudittautua uskoon, että pari huippuotosta olisi varmasti tullut, jos.

Yhteiskuntatieteilijöitä kun olemme, ei matkamme tarkoitus ollut pelkästään halvan tavaran haaliminen Suomeen eikä suinkaan jatkuva hauskanpito. Henkilökohtaisesti odotin eniten visiittiä Auschwitz-Birkenau -keskitysleirimuseolle. Tuskinpa kukaan meistä jäi siitä kokemuksesta kylmäksi. Moni jäi ihmettelemään ihmislajin aikaansaannoksia, vertailukohteita tuntuu löytyvän nykypäivästäkin. Historiankirjoitukset mielessä konkretisoituivat, vaikka ei sitä kaikkea pysty millään käsittämään saati ymmärtämään, hyväksymisestä nyt puhumattakaan.

Eniten matkassa alkujaan jännitti linja-autossa matkaaminen. Ei sillä, etteikö kukaan meistä neljästäkymmenestä olisi aiemmin matkannut moisella vehkeellä, mutta että samassa bussissa samojen naamojen kanssa parhaimmillaan reilu kymmenen tuntia päivässä. Tämä seikka saattoi pudottaa osan matkaa harkitsevista pois. Seikkailunhaluisia löytyi kuitenkin enemmän kuin järjestävät tahot uskoivat. Tai paremminkin nopeammin,

ilmoittautujien lista täytyi muutamaa kuukautta matkaa ennen noin varttitunnissa.

Linja-autossa eläminen sujui kuitenkin rauhallisesti, riehakkaasti, uinaillen ja korttia pelaten. Jos vierellä toista tuntia jatkunut korttipeli alkoi väsynyttä puuduttaa, matka jatkui kuitenkin, eikä kukaan sen takia jättäytynyt välipysäkeille. Huoltoasemilta hulvattoman edullisesti irronnut olut tietenkin toi oman lisänsä myös vannoutuneen siiderinystävän matkaan. Irto sieltä muuten kirkastakin, kuinka riemullista. Tiivis tunnelma loi mahtavaa yhteishenkeä, josta näkyy merkkejä varmasti pitkään reissun jälkeen. Lienee kiertävän huhua, että tulevaisuudessakin saamme kerääntyä yhteen ulkomaanexcuilun merkeissä. Kyllä sinne kannattaa lähteä. Minäkin lähdän.

Minna Kekäläinen



Iloisia exculaisia.

JOHDATUS PRO GRADU - TUTKIMUSAINEEN VALINTAAN

SOSL20

Ihmissuhdeongelmat ovat postmodernin subjektin arkipäivää. Samalla kun politiikka ja talouselämä henkilöityvät, ideologinen erottautuminen kuolee ja ihmissuhteet nousevat myöskin journalistisen ilmaisun keskiöön. Verkostoyhteiskunnassa suhteen -käsitteeseen sisältyy monisyinen sosiaalinen vuorovaikutus. Ihmissuhde on kuitenkin matemaattisesti mallinnettavissa lukuarvoiksi.

Aikomukseni on tutkia sosiologisista lähtökohdista subjektien välistä kiintymystä ja parisuhteen kohteen valintaa. Subjektien elämämaailman koostuessa perinteisesti ajatellussa parisuhteessa mies – nainen dikotomiasta, ei rakenteellisten konfliktien mahdollista osuuttakaan voi olla ottamatta huomioon. Jätän konfliktiteoreettisen näkökulman kuitenkin tässä opinnäytetyössäni sivuun, ja keskityn vain sukupuolisuhteen rakenteistumiseen giddensiläisestä näkökulmasta.

Tutkimusmenetelmäksi valitsen kvantitatiivisen metodin. Puhelinluettelosta valitaan satunnaisesti tutkimuskohteita, nimet otetaan ylös ja lasketaan niin sanotut rakkausprosentit eli tehdään loves – testianalyysi. Apuna laskemisessa voi käyttää kynää ja paperia tai SPSS - ohjelmaa. Samoin analysoidaan myös testattavien pitämisprosenttia (likes-analyysi) sekä vihasuhdetta (hates – analyysi).

Yhteiskunnallista merkitystä tutkimuksellani tulee varmasti olemaan. Ajatellaan vaikkapa vain sitä, miten paljon ihmissuhdekiemurat haittaavat työpaikkojen ilmapiiriä. Tällä kvantitatiivisella ja positivistisella menetelmällä saadaan näppärästi esille kenellä "synkkaa" ja keillä ei. Tunteen varassa eläminen voidaan unohtaa työpaikoilla, ja keskittyä tehokkuuteen myös tunneilmaisussa. Näin talouskasvu ei häiriinny, ja suuryritysten johtoon voidaan palkata jopa naisia, jos heidän emotionaaliset kyvykkyytensä on otettu selville.

Esimerkin omaisesti testaan sattumanvaraisesti valittujen henkilöiden keskinäistä suhdetta loves – analyysillä.

Kari Pakarinen
Pekka Vahvanen

LOVES

0 0 2 3 0
0 2 5 3
2 7 8
9 1 5
1 0 6
= 16 %



Juha Ylitalo

VIRHEET JA VÄÄRÄT VALINNAT KUULUVAT SIIHEN...

Opintojen aloittaminen, toisin sanoen uusi alku, yhdistää ilon ja kauhun tunteet. Ilo, kun oppii seisomaan omilla jaloillaan useimmiten uudessa ympäristössä. Pelko, ettei selviä hypystä tuntemattomaan tai siitä, että on valinnut väärän alan. Sellaisia vaikeuksia ei pitäisi nykyään enää sallia, huutaa täällä opiskelijoille suunnatut oppaat. Voimassa on ajatus; minuuttiakaan ei pidä tuhlaata. Nopeat opinnot, harjoittelun läpivieminen, ulkomaille lähteminen ja sitten työmarkkinoille.

Pitäisi kuitenkin vähän rentoutua: Nuoren opiskeluaika on vain kerran elämässä. Opiskeleminen ja opiskeluaika tarkoittavat ensi sijaisesti ELÄMISTÄ. Se ei ole hukattua aikaa jos kerran tai toisenkin joutuu valitsemaansa polkua vaihtamaan. Opintonsa aloittavalle on olemassa niin paljon eri vaihtoehtoja ja se juuri tekee siitä seikkailun. Samat ihmiset, jotka ovat olleet nopeita ja tehokkaita omissa opinnoissaan, puhuvat seuraavana hetkenä elinpituisesta oppimisesta ja siitä, kuinka nykyään ei kukaan enää voi opintojaan jättää siihen, mistä ovat alunperin aloittaneet ja loppututkintonsa tehneet.

Ja läpi elämän kestävät opinnot ovatkin arvokkaita. Se mitä lopulta päätyy tekemään ei välttämättä ole suoraa seurausta siitä, mitä alunperin on alkanut opiskelemaan; Opettajaopinnoista presidentiksi, historioitsijasta ministeriksi, sosiologian opiskelijasta kirjailijaksi, vain muutamilla esimerkeillä valotettuna. Opinnot voivat näyttää tietä, mutta nopeuttaa myös päätöstä ryhtyä tekemään jotain aivan muuta. Näin oli jo aikoinaan kun kuuluivat historian henkilöt pohtivat omia valintojaan.

Esimerkiki Goethe odotti innolla kohtaamistaan

kielen, muinaisuuden ja historian kanssa, mutta haki isänsä vuoksi lukemaan lakitiedettä, mikä ei miellyttänyt Goethe-parkaa lainkaan. Myös Sigmund Freud harjoitti haluttomasti lääketieteen opintojaan ennenkuin löysi varsinaisen osaamisalansa. Karl Marx sen sijaan nautti kaikin sieluin opinnoistaan ja niiden mukana tulleesta uudenlaisesta vapaudesta.

Ensimmäisen lukuvuoden jälkeisessä todistuksessa todettiin Marxin olevan ahkera ja huomiota kiinnittävä oppilas, mutta tuli myös rangaistuksi vietettyään muita häiritsevää elämäntyyliä opiskelijasuntolassaan Bonnissa. Marxin todettiin pitävän alkoholin käytöstä, kielletyistä teräaseista ja yhteenotoista muuideen opiskelijoiden kanssa. Vasta Berliiniin muuton myötä Marx rauhoittui, jos hänen kohdallaan ylipäättään rauhoittumisesta voidaan puhua...

Kaikki jotka opintonsa ovat aloittaneet, ovat kohdanneet iloa ja pelkoa. Myös epäilykset omista valinnoista kuuluvat siihen – kuten myös niin monet erehdykset. Tehdäkseen sitä mitä todella haluaa ja tullakseen onnelliseksi, ei välttämättä tule selväksi lukemalla neoliberaaleja kannanottoja opiskeluaajoista ja niiden rajoittamisesta, vaan tutkimalla itseään ja esittämällä kysymyksiä kuten: Mitä MINÄ todella haluan?

Vapaa suomennos Berliner Zeitungin pääkirjoituksesta (83/11.4.2005) Semesterstart- numerossa keväällä 2005 Berliinissä. Suomentanut Heli Parikka, sosiologian kolmannen vuoden opiskelija, edelleen yhtä varma vaihtuvista valinnoistaan...

MINNE SE FUKSIVUOSI MENI ?

Minä olen Minni. Myönnän olevani sosiologi. Olen kantanut Fokuksen fuksi-stigmaa viime syksystä saakka, ja seuraavaksi on teidän vuoronne. HAHHAHAH! Ei vaikaan, voin nimittäin paljastaa, että fuksivuoteni oli antoisampi ja hauskempi kuin pussillinen apinoita. Itse sain tyydytystä muiden yhteiskuntatieteilijöiden kanssa hengailusta, joten mikään, ei mikään (edes lukitut ovet ja päälleni osuvasti kohdistetut mädät tomaatit) pitänyt minua poissa yhteisöllisistä aktiviteeteista.

Hienot ja karismaattiset tutorimme tekivät alusta asti kaikkensa, että meillä fukseilla oli viihtyisä olo. Ja olihan meillä, joskus vähän liikaakin...

Yliopistoelämään soljahtaminen kävi minulta näpsäkästi, sillä sitä tuli harjoiteltua jo ennen Jyväskylää yksi syksy Joensuun korkeuksilla. Niin siinä vain kävi, että kulttuuriantropologian humanistihörhö pakkasi kimpsunsa ja komeamman puoliskonsa junaan ja suuntasi nenun kohti Jyväskylää. Jyväskylä on hulvaton paikka, jos osaa löytää itselleen oikeat piirit. Itse tunnen sielujen sympatiaa yhteiskuntatieteilijöihin (ja salaisesti humanisteihin, tätä vaan en myönnä julkisesti), sekä tietenkin niihin epämääräisiin tuulipukutyyppeihin, jotka kykkivät kameran kanssa Laajavuoren pusikoissa kuvaamassa pikkumörriäisiä ja maisemia itseksensä hihitellen. Toistaiseksi vastaan vain on tullut yksi tapaus, sekin vessanpeilistä. Kun löydän toisen, on kerhon perustamisen paikka.

Okei, olet sosiologi. Mikä sinusta sitten tulee? Tämä helvetillinen kysymys ei jätä minua rauhaan, vaan se syöksyy kasvojani päin tasaisin väliajoin eri ihmisten esittämänä. Kannattaa keksiä joku perusvastaus, jonka voi naama peruslukemilla suoltaa takaisin kysyjälle. "En tiedä" tai "työtön" käy hyvin. Itse olen mutissut kysyjille jotakin epämääräistä viestinnästä ja rojektihommista.

Pitää sanoa, että ensimmäinen vuosi oli avartava itsensäetsimisreissu. En ole löytänyt "minua" vielä aivan täysin, mutta hyviä vinkkejä olen itselleni jättänyt siitä, mikä minua todella kiinnostaa. Alussa kuvittelin, että uhraisin itseni työmarkkinoiden alttarille suorittamalla kilpailukykyisen tutkinnon lukemalla sivuaineena kauppatieteitä, mutta nyt olen tullut järkiini

ja kuunnellut sydämeni ääntä. Minän etsintä jatkuu, ainakin Fokuksen saunailtojen jälkeen pikkutunneilla kotiinpäin suunnistaessa.

Vaikka olen vasta ensimmäisen vuoden keväässä, suren jo sitä että joskus pitää valmistua. Sitä en kuitenkaan tee vielä pitkään aikaan, sillä Jyväskylässä on parhaat opiskelijameiningit ja ihmiset, puhumattakaan vielä aloittamattomista tulevista harrastuksista. Capoeira, kiipeily, luova kirjoittaminen. Sitten kun nämä ja paljon muuta on täällä koluttu, olen henkisesti valmis työelämään.

Ei tekstiä ilman keppeä ja sähköpiiskaa. Tämä seuraava on surullinen esimerkki, jota ei toivoisi teille käyvän. Armas vuosikurssimme 2004 on kehittänyt itselleen hieman aneemisen maineen ainejärjestöaktiiviuudessa, tai totta puhuen, ylipäätään missään osallistumisessa. Meitä sosiologeja aloitti noin 40 kipaletta viime syksynä, mutta sen jälkeen mystillisen katoamistempun on tehnyt 80%. Inflaatio syö ja maailman turut vievät. Emme halua teillä käyvän niin, vaan me vanhemmat opiskelijat tutorien ohella pyrimme pitämään teistä kultakimpaleista kiinni korvin ja hampain. Ottakaa kaikki ilo irti ainejärjestöstämme ja kanssaopiskelijoista. JOIN US, you'll get loads of fun fun! Jos hengaa messissä, niin löytää hienoja tyyppejä ja kenties löytää myös itsestään uusia puolia ja sivupersonia.

Nähdään syksyllä, odottelen jo teitä innolla. Minä olen se tyyppi, jolla on aina kamera messissä. Sagen sie Käse!

Parhain terveisin,

Minni "Mörrimöykky" Karttunen
Kirjoittaja vaikuttaa Fokus ry:n
tiedotusvastaavana



ETTÄ AMMATTILIITTOON PITÄIS? TERVEISIÄ SOSIAALIALAN KORKEAKOULUTETTUIJEN AMMATTILIITOSTA

Kuulin jokin aika sitten kommentin, joka oli syöksähtänyt opiskelijajapojan suusta kun hänelle oli ehdotettu liiton jäsenyyttä. ”Ja minähän en siihen hörhöilyyn lähde!”, sanoi hän topakasti, napautti kantapäät yhteen ja hävisi järjestäytymättömien ihmemaahan, jossa kaikki on hyvin. Parin vuoden kuluttua samainen poika nauttii mm. ammattiliittojen neuvottelemista palkankorotuksista, 4 viikon vuosilomasta, lomaltapaluurahasta, talvilomasta, pekkasvapaista, työajan lyhennyksestä loppiaisena ja helatorstaina, vuorotteluvapaasta, joustavista työajoista ja sairauspäivärahasta. Jos hyvin käy, hän tulee myös nauttimaan isäkuukaudesta ja hänen lapsensa äiti pidennetystä äitiyslomasta sekä äitiyspäivärahasta. Jos taas käy vähemmän hyvin, asiat on silti siedettävästi, sillä hän nauttii ansiosidonnaista työttömyysturvaa.

Jäsenyys osa korkeasti koulutettujen ammatti-identiteettiä

M o n e t itsestäänselvytyksenä pidetyt edut ovat ammattiliittojen k o v a n neuvottelutyön tulosta. Valtaosa väestöstä tuntee kansainvälisen vertailupohjan ja arvostaa näitä saavutuksia. Suomessa järjestäytymisaste on noin 85%. Mitä korkeammin koulutetuista on kyse, sitä syvemmin ammattiliiton jäsenyys kuuluu osaksi ammatti-identiteettiä.



Niin hyvässä kuin pahassa

Ihmisten mielissä liitto on polttomerkattu tahoksi, jonka puoleen käännytään kun menee huonosti. Vaikka Talentia on jäsenen tuki ja turva työntäjän ja työntekijän välisissä konflikteissa, on sillä merkittävä rooli myös konfliktien ennaltaehkäisyssä. Huolehdimme jäsentemme työssä jaksamisesta ja ammatillisesta kehityksestä ja uurastamme poliittisten päättäjien suuntaan, jotta uudistukset edistäisivät alan korkeaa osaamista ilman, että työntekijä maksaa siitä jaksamisellaan.

Miksi liittoon, onhan se kallistakin
Ammattiliittojen neuvottelemista yleiskorotuksista nauttivat kaikki, mutta esimerkiksi paikallisissa palkkaneuvotteluissa ja riitatilanteissa luottamusmies auttaa ja neuvoo vain järjestäytyneitä. Työttömyyden kohdatessa liitto auttaa peräämään mahdollisia palkkasaatavia, maksamattomia ylityökorvauksia sekä opastaa

työhaussa. Näitä palveluja ei saa työttömyyskassasta, jonka jäsenmaksun vastine on vain ansiosidonnainen päiväraha. Kassa ei myöskään puutu laittomiin työsopimuksiin tai irtisanomisiin. Jos siis vertaillaan näiden kahden palveluja ja etuja suhteessa jäsenmaksun suuruuteen, pelkkä työttömyyskassan jäsenyys on kallista.

Talentian jäsenmaksu maksaa itsensä takaisin

Liiton jäsenmaksu on verovähennyskelpoista. Investointinsa saa takaisin myös paikallisten palkankorotusten muodossa, lukuisista rahanarvoisista jäsenpalveluista ja -eduista puhumattakaan. Talentian opiskelijajäsen nauttii liiton eduista ja palveluista liittymisvuonna ilmaiseksi ja siitä eteenpäin 13 €:lla vuodessa.

Miksi jäseneksi Talentiaan?

Ei ole yhdentekevää, mihin liittoon kuuluu.

Talentia tunnetaan sosiaalialan ammatit, työt ja kehittämistarpeet. Siksi asioita ajetaan asiantuntevasti ja päämäärätietoisesti. Tästä tuoreena osoituksena on huhtikuussa eduskunnassa hyväksytty sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuuslaki, joka astuu voimaan 1. elokuuta 2005. Ammattijärjestöistä vain

Talentia on keskittänyt voimavarojaan sosiaalialan korkeakoulutettujen etujen ajamiseen.

Talentian tulevan opiskelijajäsenen diagnoosi:

Talentian jäseneksi haluava opiskelija potee parantumatonta halua vaikuttaa yhteiskunnallisesti. Hänen intonsa vaikuttaa alan kehitykseen, palkkaukseen ja arvostukseen on kroonista. Hän kokee vertaistuen ja alalla verkostoitumisen erittäin tärkeäksi. Hän sortuu myös toistuvasti arvostamaan sitä työtä jota ay-liike tekee, jotta voisimme saada työntekijöille etuja työelämän muuttuvien vaatimusten mukaisesti. Näihin oireisiin ei ole löydetty muuta lääkitystä, kuin liittyminen Talentiaan.

Tunnistitko oireet? Liity jäseneksi verkossa:
Lisätietoja jäsenyydestä ja Talentian opiskelijatoiminnasta saat Talentian opiskelijasihteeriltä: puh. 020 111 2742,

Heidi Matikainen
Viestinnän suunnittelija
Talentia

Työpeikkoja taltuttamaan!

Perinteinen ensimmäinen uuden opiskelupaikan saaneelle esitettävä kysymys on tullut varmaan tutuksi monille teistä kohtaamisissa sukulaisten ja kaverien kanssa. Mitä sinusta tulee isona? Opettajaksi opiskeleville, taloustieteilijöille, insinööreille, viestintätieteilijöille ja monille muille kysymys on helppo. Kun luet tätä lehteä, olet tehnyt tähän kysymykseen vastaamisen kannalta hankalan ratkaisun ja valinnut tieteenalaksesi yhteiskuntatieteet. Reilusti yli puolista teistä ei tule virkamiehiä ja hyvin harvoista poliitikkoja, joten mitä muita mahdollisuuksia on tarjolla?

Kun pohdit näitä kysymyksiä, kannattaa pitää takaraivossa kolme sanaa: SVAL, SVOL ja VALOKE. SVAL on akavalainen ammattijärjestö, joka kantaa nimeä Suomen Valtiotieteilijöiden liitto, Suomen Valtiotieteilijöitä Opiskelevien Liitto (SVOL) on edellisen opiskelijajärjestö ja VALOKE SVOL:in Jyväskylän paikallisyhdistys.

VALOKEssa toimii työelämästä kiinnostuneita Jyväskylän yliopiston yhteiskuntatieteellisen opiskelijoita ja he järjestävät toimintaa, joka tähtää työmahdollisuuksia kartoittavan kysymyksen avaamiseen. VALOKEN toimintaan kuuluu alumnitilaisuuksia, joissa töistään puhuu yhteiskuntatieteistä valmistuneita ihmisiä, työpaikkavierailuja sekä Jyväskylässä että bussireissuja muille paikkakunnille. VALOKE toimii myös yhteistyössä yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitoksen kanssa opiskelijoiden työelämäasioiden kehittämiseksi, tältä saralta voidaan konkreettisina asioina mainita mentorointiohjelma, YFI-laitoksen WWW-sivujen työelämäosio ja yleisesti aloitteellisuus

näissä asioissa. VALOKEN vuoden isoin tapahtuma tulee omaan tänä vuonna Jyväskylässä järjestettävät SVOL:in syyspäivät. Tietoa toiminnasta tulee varmasti ainejärjestösi sähköpostilistalle, joten kannattaa pitää silmät auki. Toiminta on ehdottomasti tsekkaamisen arvoista ja hyödyllistä sen oman työtulevaisuuden kannalta.

VALOKE toimii luonnollisesti yhteistyössä emojärjestö SVAL:in kanssa SVOL:in kautta. SVAL katsoo työelämäkysymystä valmistumista pidemmälle ja tarjoaa opiskelijoillekin mahdollisuuden liittyä jäseneksi. Jäsenyys avaa oven ansiosidonnaisen työttömyysturvan kartuttamiseksi (ts. työttömyyskassa), edullisiin lomamökkeihin, palkkaukseen, työsuhteisiin ja moniin muihin asioihin liittyvään neuvontaan, työelämämentorointiin, gradustipendeihin, ilmaiseen vakuutukseen, Valtiotieteilijä –lehden saamiseen ja paljon muuhun. Liiton jäsenmaksu on opiskelijalle halpa ja verovähennettävissä eli käytännössä ilmainen, joten kannattaa perehtyä jäsenyyteen liittyviin asioihin ja liittoutua SVAL:in WWW-sivuilta osoitteessa: <http://www.sval.fi>

Työpeikko tulee jokaiselle vastaan jossain vaiheessa opintoja ja sen tuloon kannattaa alkaa valmistautumaan ajoissa. Peikon taltuttavaksi sankariksi päästäksesi tarvitset miekaksi tietoa työelämän mahdollisuuksista ja sydäntä; tahtoa, jonka avulla muutat yhteiskuntatieteellisen osaamisesi voimaksi, joka johdattaa taistelussa tulevia työpeikkoja vastaan.

Mikael Seppälä

Fokuksen tulevan syksyn ohjelmaa:

fuksiaiset, fuksisauna, baaribileet, pikkujoulut
kollegatapaaminen Joensuussa
excu Helsinkiin, excu Berliiniin 22.10 – 1.11.2005, lisätietoja kotisivuilla
omat liikuntavuorot ja –kerhot, leffakerho

Sitä ennen tutustu Fokukseen muun muassa seuraavia reittejä pitkin:

Fokuksen kotisivut: <http://people.cc.jyu.fi/yhd/fokus/index.html>
Fokuksen oma irc-kanava irc-netissä: #fokus
Fokuksen uutisryhmä osoitteessa: <https://webbb.cc.jyu.fi/phpBB2/viewforum.php?f=14>

Fokus toimii osittain jäseniltään keräämillä varoilla. Näillä varoilla kustannetaan opiskelijoiden vapaa-ajan toimintaa, kuten saunailtoja, bileitä, kahvitilaisuuksia, niiden tarjoiluja ja paljon muuta. Helpoin tapa tukea toimintaamme on maksaa jäsenmaksu, jonka voit suorittaa vaikka kotoa käsin maksamalla 15e ikijäsenmaksun, jolla saat elinikäisen jäsenyyden ja haalarimerkin omaksesi!

YHTEISKUNTATIETEELLISET MIESVOIMISTELIJAT

VUODEN 2005 VOIMISTELUKOKOONPANO ESIINTYI ENSIMMÄISTÄ KERTAA
LYHTY-ILLASSA 12.4. - "HUOMASIN SUN FIGUURIN / AION OTTAA SUSTA SELVÄÄ /
HELSINKI-CITY-BOY." KUVASSA: HEIKKI (VAS.), JUPE, KARZA JA LINSKI. KUVASTA
PUUTTUU PUOLUEEN KEISKI.



Poliittista realismia on kuulua liittoon jo opiskeluaikana



Oma liittosi



www.sval.fi

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry

hakee

Hyviä tyyppejä

Hakijalta odotetaan

- sosiaalialan ja sosiaalityön opiskelua (AMK tai yliopisto)*
 - halua kasvaa ammattiin jo opiskeluaikana
 - innostusta tulla osaksi sosiaalialan asiantuntijayhteisöä
- (*voit myös olla juuri valmistumassa tai jo työelämässä)

Hakijalle tarjotaan

- koulutuksellista, ammatillista ja palkkauksellista edunvalvontaa
- työsuhde- ja -sopimustietoa
- työharjoitteluajan vakuutus
- stipendejä, koulutusta, tapahtumia
- alennuksia ja etuja (mm. risteilyistä ja bensasta)
- työttömyyskassan palvelut
- paikka alasi ammattilaisten ja opiskelijoiden verkostossa
- jäsenyys dynaamisessa ammattijärjestössä

Sosiaalialan AMK- tai yliopisto-opiskelija, varmista asemasi – liity Talentiaan, lähes 17 000 sosiaalialan korkeakoulutetun joukkoon. Ilmainen opiskelijajäsenyys liittymisvuoden ajan, sen jälkeen 13 euroa/vuosi.

Ota yhteyttä Talentian opiskelijasihteeriiin:
Mira Kokkonen,
puh. 040 564 2341,
opiskelija@talentia.fi,
www.talentia.fi

 **Talentia**
sosiaalialan menestystekijä